

EL TIEMPO
Laikas

60273f

LAPKRITIS - NOVIEMBRE 1949 — II. METAI — Nr. 11 (15)

A. Bilis

OSKARAS MILAŠIUS

PARENGIMAI LIETUVIŲ SALĖJE

Lapkričio 13 d., sekmadienį: Lietuvių Aušros Vartų Parapijos Mokyklos metinė šventė ir mokslo metų uždarymas. Įvairi ir įdomi programa, dalyvaujant deputado nacional Sr. Francisco Bertran ir kt. aukštiems svečiams. Pradžia 16 val. Įėjimas visiems — \$ 2.—

Lapkričio 19 d., šeštadienį: Šv. Cecilijos Choro metinė šventė. Programoje — naujas įdomus vaidinimas, dainos ir kt. Po programos — šokiai. Pradžia 20.00 val.

Lapkričio 20 d., sekmadienį: Lietuvių Aušros Vartų Parapijos metinė šventė, švenčiama, kaip visuomet, su didžiausiomis iškilėmis;

10.30 val. — Lietuviška Suma. Iškilmingos šv. Mišios aukojamos Šv. Cecilijos Choro intencija jo metinės šventės proga. Per šv. Mišias jungtinis Šv. Cecilijos Choras, komp. V. Rymavičiaus vadovaujams, išpildys įvairius religinius kūrinius drauge su solistais ir kt.

16.00 val. — Iškilminga Procesija, kurioje pasirodys visa vietos lietuvių kolonija su savo organizacijomis ir vėliavomis. Visi kviečiami, kaip ir kitais metais, ko gausiausiai dalyvauti, kad parodytume visiems mūsų kolonijos aukštą organizuotumą ir pavyzdinę susiklausymą. Procesija eis Brasil ir Rivadavia gatvėmis.

Lapkričio 26 d., šeštadienį: Metinė "Vyčių" klubo šventė. Didelė ir įvairi programa su vaidinimu, sportu ir kt. Po programos — šokiai, kuriais baigsis priešadventinis Lietuvių Salės pramoginių parengimų sezonas. Pradžia — 20.00 val.

Lapkričio 27 d., sekmadienį: pasaulinio garso pianisto **Andriaus Kuprevičiaus piano koncertas.** Išpildomi garsiausių muzikų Beethoveno, Chopino, Liszto ir kt. kūriniai. Sveikinimo žodį tars populiariusis mūsų kolonijos veikėjas kun. Kazimieras Vengras M. I. C. Įėjimas: nuo 1 iki 5 pezų. Pradžia 16.00 val.

PAMALDOS AUŠROS VARTŲ BAŽNYČIOJE Mendoza - Brasil, Avellaneda

Sekmadieniais ir šventadieniais šv. Mišios 7, 8, 9 val. Lietuviška Suma su pamokslu 10.30 val. Šiokiadieniais šv. Mišios 7 val., kitomis valandomis — pagal užsakymą. Sekmadieniais 16.30 ir penktadieniais 19.30 — rožančius su palaiminimu. Paskelbtųjų šv. Mišių ir pamaldų metu yra klausoma išpažinties. Norintieji kitu metu atlikti išpažintį ar gauti kitą kokį patarNAVIMĄ, kreipiasi tiesiog į Parapijos raštinę.

Lapkričio 20 d., sekmadienį: 10.30 val. — Liet. Aušros Vartų Parapijos **metinė šventė.** 10.30 val. — iškilminga Suma, kurios metu laikomos šv. Mišios Šv. Cecilijos Choro intencija (choro metinės šventės proga). 16.00 val. — Iškilminga bendra procesija, kurioje dalyvauja visos organizacijos su savo vėliavomis ir kt.

"LAIKO" RĖMĖJAI

"LAIKO" GARBĖS LEIDĖJAI

Jonas Aukštikalnis, Moterų ir Mergaičių Dr-ja "Birutė", Emilija ir Antanas Braziliai, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Adolfiną Marta Geigaitė ir Juozas Petras Šulnis, Laimutė Elena Šlapelytė-Grauzinienė ir Dr. Kazimieras Grauzinis, Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministras Pietų Amerikai, ONA KASPARIENĖ, Labdaros Dr-ja, Juozas Musteikis, inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Paulina ir Vladas Urbiečiai,

ONA KASPARIENĖ yra šito "LAIKO" nr. Garbės Leidėja. Gimė ir augo ji gražiajame Surviliškio miestelyje, Kėdainių apskrityje. Į Argentina atvyko 1927 m. Vos 2 metams praslinkus, gabi lietuvaitė jau tiek mokėjo vietinę kalbą, kad drįso įsisteigti pirmąjį lietuvišką moterų grožio saloną — kirpyklą Baracas rajone (c. Patricios). Vėliau persikėlė į sostinės centrą (calle Soler 3441, T. E. 79-2528), kur darbuojasi jau 16 metų su keleta samdomų padėjėjų. Bent 40 kvadrų aplink buenosairietės pažįsta ir gausiai lanko jos vedamą modernišką Moterų Grožio Saloną — Kirpyklą "LA RUBIA".

Sūnus Gvidas šimpt jau baigia gimnaziją ir sekančiais metais pradės architektūros studijas universitete. Nors dar tik 17 m., bet jau spėjo atlikti 3 metų karinę prievolę Karo Mokykloje ir išėjo į atsargą kaip kariūnas.

Reikšdamos nuoširdžią lietuvišką padėką, "LAIKO" Redakcija ir Administracija sveikina šviesiąją lietuvę, kuri savo pačios gabumų ir nenuilstamo darbo dėka sugebėjo prasimušti į viršų ir tapti padrašinamam pavyzdžiu išėvėms moterims.

NAUJI "LAIKO" RĖMĖJAI

Skelbiame sekančius naujuosius mūsų laikraščio Rėmėjus (skaičiai reiškia pezus):

Nikodemas Skrandžius 30, Rozalija Kazeliūnienė 20, Povilas Mainonis 10, Konstancija Povilonytė 19, Aleksandras Stasiulis 10, Pranas Strolia (Berisso) 10, Elena Talmontaitė 10, Aleksandras Žukauskas 10, Ona Bašinskienė 6, Pranas Linola 5, Andrius Naujokas 5, M. Bendinskas 5, Kazys Janionis 2.

Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems "LAIKO" Rėmėjams Redakcija ir Administracija taria nuoširdų lietuvišką acių.

Lapkričio 27 d., sekmadienį: "Vyčių" religinė metinė šventė. 10.30 val. iškilminga suma, laikoma "Vyčių" jaunimo intencija. Pamaldose dalyvauja visi nariai su savo vėliava.

Gruodžio 8 d., ketvirtadienį: Dievo Motinos Nekalto Prasidėjimo — Marijonų Kongregacijos vyriausioji šventė. Pamaldos — kaip ir sekmadieniais. **8.00 val.** — Pirmoji šv. Komunija, kurią priims Seselių Kazimieriečių tam tikslui paruošti mūsų parapijos vaikučiai. Visa parapija, ir ypačiai tėvai yra kviečiami dalyvauti su savo šeimomis ir artimaisiais.

EL TIEMPO Laikas

MĖNESINIS LIETUVIŲ ŽURNALAS
REDAGUOJA REDAKCINĖ KOLEGIJA

REVISTA MENSUAL LITUANA

Director Responsable: Pbro. Casimiro Vengras
Redakcija ir Administracija: Mendoza 2280,
Avellaneda — Buenos Aires — T. E. 20 - 9027.
Prenumerata: Argentinoje metams 10 pežų,
atškiras nr. 1 pezas. — Urugvajuje metams 4
Urugv. pežai. — Kitur — metams 2 doleriai.

Lapkritis - Noviembre 1949 - II m. - Nr. 11 (15)

LOS ORIGENES DE LA NACION LITUANA

Por Oscar Wladislas de Lubicz Milosz

Traducción de LYSANDRO Z. D. GALTIER

Miembro fundador de la "Association des Amis de Milosz"

Especial para la Revista LAIKAS

La indigencia de la documentación arqueológica torna infinitamente incómoda la búsqueda de los orígenes del pueblo lituano. Este pueblo constituye ciertamente, con los Vascos de Francia y de España, los restos más antiguos y puros de la humanidad prehistórica de Europa. Aunque las excavaciones, totalmente superficiales, efectuadas hasta hoy sólo han suministrado materiales pertenecientes a los primeros siglos de nuestra era, nos esforzamos sin embargo en apoyar nuestras investigaciones sobre antecedentes rigurosamente científicos. Conocemos el lugar que el problema de esos orígenes ha tenido gracias al parentesco estrecho del lituano con el sánscrito, en los trabajos consagrados desde principios del siglo XIX en la formación y evolución del indo-europeo común, lengua madre de la Europa central y oriental, de donde se originaron el griego, el latín y los idiomas germánicos y eslavos. Queda fuera de toda duda el hecho de que, en esa rama importante de la lingüística, el habla lituana constituye un documento de primer orden.

Los dialectos bálticos, notablemente el lituano, presentan para la gramática comparada, un carácter arcaico incontestable. (*Les Premières Civilisations*, par MM. Gustave Fougères, Georges Contenau, René Grousset, Pierre Jouquet y Jean Lesquier. Paris. Felix Alcan. 1926).

El lituano, lengua rural de una región salvaje y pobre, separada de las grandes naciones de Europa, es la más arcaica de todas las lenguas indoeuropeas. Donde mejor se conservan las lenguas es en las regiones montañosas o en la extremidad de las penínsulas donde las acciones exteriores son muy limitada. Así, se han conservado el vasco, escondido en los valles pirenaicos, o el bretón, arrinconado en la costa del Océano. (M. J.

Vendryes, *LE LANGAGE*, ed. La Renaissance du Livre, París, 1921).

La causa ha sido pues juzgada: el lituano es la más arcaica de las lenguas arias de Europa, junto al vasco o éuskaro que, siendo por otra parte íbero, no es indo-europeo más que por lo que tiene de prestado del griego del latín y de los dialectos traídos por las invasiones germánicas. Si desgraciadamente el hecho filológico proyecta alguna vez un poco de luz sobre la faz histórica de la evolución de un pueblo, no conserva, la mayor parte del tiempo, más que un significado totalmente relativo desde el momento en que se plantea la cuestión del origen y de la raza. Cuanto más antigua es una nación, más numerosos son los idiomas sucesivos que la separan de su lengua original. La Francia primitiva habló un dialecto íbero, más tarde influenciado por la lengua de los Ligures; al celta sucedió el galo-romano y es de este último que debió nacer, gracias a los aportes germánicos, el francés actual. Un poco menos vago tórnase el testimonio de la interpretación antropológica. Sin embargo, del testimonio mismo de los adherentes más dignos de fe, la mensura, sobre todo en los casos tan numerosos de recursos forzados a los "índices medios", sólo concurre, por excepción, a suministrarnos materiales de real valor desde el punto de vista de la clasificación y de la síntesis. Cuando la arqueología prehistórica nos niega su concurso — como ocurre desgraciadamente en este caso, — sólo nos resta, fuera del testimonio aportado alguna vez por el folklore, la concordancia bastante vaga de los datos histórico-lingüísticos con los resultados que nos proporciona la craneología.

Antes de abordar la exposición de nuestras ideas y de nuestros métodos personales, intentaremos pues establecer un resu-

men de todos los antecedentes esenciales que los descubrimientos más recientes pueden ofrecernos respecto del asunto que nos ocupa.

Una de las características principales de las poblaciones de las dos orillas del Báltico es su alta estatura. Los Letones son los hombres más grandes de Europa y quizá del mundo. Los Lituanos de las provincias de Kaunas, Gardinas y Vilnius tiene una talla netamente superior a la de todos los grupos étnicos del Estado vecino de Polonia. La región del Niemen encierra por otra parte una proporción elevada de Dolicocefalos, y es este un punto que habrá que retener para la clara inteligencia de nuestra teoría personal. El Polonés, por el contrario, es un Braquicefalo de pequeña talla; esta braquicefalia es aun más acentuada entre la nobleza que entre el pueblo. La gran nobleza sólo posee un cierto porcentaje de individuos de estatura elevada, y el hecho se debe principalmente a las antiguas alianzas aristocráticas Lituanopolonesas. La talla media de los Lituanos sobrepasa un tanto a la de todos los países de Europa. En la Prusia Oriental — otro detalle para recordar — los cráneos lituanos se distinguen de los otros por su dolicocefalia o sub-dolicocefalia con índice cefálico de 79 como término medio. Nuestras búsquedas nos permitieron descubrir la presencia en Lituania — al lado del *substratum* nacional dolicocefalo comúnmente moreno — los tres principales tipos diseminados sobre toda la extensión del país y determinados sin duda por los tres hechos capitales de la historia: la infiltración mongol (bastante atenuada), las alianzas entre Lituanos y Eslavos, la germanización de la gran tribu lituana de los Boruses o Briss. Estas influencias extranieras no se harán sentir por otra parte más que en el seno de una muy pequeña minoría de la población actual. Admirablemente defendida contra toda acción foránea por sus pantanos, sus bosques así como por el audaz coraje de sus habitantes, que siempre se consideraron como una nación aparte, como una especie de Pueblo Elegido (lo que los acerca a los Hebreos y a los Vascos (1), Lituania permaneció casi tan pura de toda mezcla como su propia antigua lengua.

La dolicocefalia lituana es un fenómeno bastante extraño en esa parte del mundo en que la braquicefalia más acusada se extiende sobre un inmenso territorio desde el Vístula hasta el Ural y aún más allá. El problema que plantea no puede ser resuelto más que de dos maneras: o bien por la conexión del grupo lituano a la familia de los grandes

dolicocefalos neolíticos de los tumuli rusos, antepasados, según Marcelin Boule, de los Escandinavos de hoy, o bien por la conexión con los dolicocefalos morenos de la Europa Occidental pre—Hallstatt no celtizada, es decir, con la gran raza mediterránea de Sergi, el *Homo meridionalis* de Lapouge, de quien los Euskaros o Vascos y quizá los Berberes de Africa constituyen la rama mejor conservada.

Las condiciones geográficas parecerían a primera vista incitar las búsquedas en el primer sentido, susceptibles de establecer un parentesco entre los Lituanos y la grande humanidad neolítica circundante.

Pero el argumento geográfico ha dejado desde hace ya tiempo de desempeñar un papel en la prehistoria. Si pocas son actualmente las naciones que hablan su lengua original, menos son aún aquéllas de las cuales pueda afirmarse que ocupan su territorio primitivo. La prehistoria y la protohistoria no son más que una sucesión ininterrumpida de migraciones que asombran nuestras imaginaciones modernas, habituadas a una cierta estabilidad étnica ¿Qué vinieron a hacer en pleno paleolítico, sobre el litoral mediterráneo francés, los Bosquimanos negróides de la Gruta de los Niños, esos Hotentotes de la raza de los Grimaldi a los cuales Frobenius asigna una patria primitiva en el centro del Africa? ¿A qué razón atribuir la presencia, en mitad de la Lusitania ultra-dolicocefala del neolítico, de un núcleo braquicefalo, el de Muges, emparentado con los braquicefalos de Baviera? ¿De dónde venía la invasión negróide que dejó testimonios indubitables hasta en la península de los Balcanes? ¿Era ésta dravídica o africana? ¿A qué lejano occidente ligar la admirable civilización escandinava del período aziliense? ¿Por qué el éuskaros de las regiones pirenaicas abunda en vocablos tomados de los idiomas de Extremo Oriente y de la América precolombiana?

Se ha intentado responder con argumentos tales como la migración de los rebaños nutricos en busca de pasturaje, o las facilidades ofrecidas en la época glacial a los pasajes de Europa hacia América y vice-versa (Zaborowski - Maindron), o aún con los intercambios comerciales atrayendo caravanas de tribus enteras hacia los mercados franceses del sílex, los escandinavos y lituanos del ámbar y los egeos de la obsidiana. Pero ¿es menester acaso remontarse tan alto? En plena civilización greco-romana, en el siglo III antes de J. C., ¿no vemos acaso a los Gálatas abandonar su fértil Turena para ir a fundar no ya un almacén, sino un vasto y pode-

roso reino en la lejana Asia Menor? Y toda la historia de los primeros tiempos de nuestra era no está constituida acaso por una inverosímil confusión de migraciones hacia todos los rumbos, en medio de las cuales las famosas invasiones mongoles no forman sino un nudo de la cadena de invasiones amarillas prehistóricas que ocupan un lugar tan espacioso en las obras de J. de Morgan?

Un rápido examen de la distribución de los elementos étnicos sobre el territorio de Europa en la Edad del Cobre, época probable del éxodo de los Lituanos hacia su patria báltica, nos permitirá definir más netamente las razones que nos llevan a buscar en Occidente más bien que en Oriente las comarcas donde los Lituanos han formado otrora su población autóctona. Esas consideraciones no obedecen a ningún motivo sentimental. Las fantasías de un Gobineau o de un Paniagua, no son ya considerables para el estado actual de la ciencia, suficientemente avanzada para alterar una vía hacia síntesis imparciales de las que la literatura sería finalmente excluida.

¿Qué aspecto presenta pues esta Europa que las migraciones celtas no han trastornado aún y cuyas poblaciones gozan ya desde largos siglos de una estabilidad relativa, debido al cultivo del mijo y quizá del trigo? En lo que concierne al Occidente, podemos afirmar sin temor que está habitado por tribus ibéricas desde el litoral portugués hasta la orilla izquierda del Ródano, ese río que traza el límite entre la Francia ibérica y la Francia ligur. El hecho de que los Celtas originarios de la Europa Central sólo hicieran su aparición a comienzos de la primera Edad del Hierro hace que ese Occidente sea ibérico. Sus poblaciones autóctonas están formadas por dolicocefalos morenos de media estatura, descendientes de los "dolicocefalos leptoprosopos y ortognatos del período neolítico de Baumes - Chaudes" (Eugène Pittard, *Les Races et l'Histoire*). Es permitido asombrarse, de paso, de que un hecho tan capital registrado desde la época de los Humboldt y de los Mommsen, ocupe tan poco lugar en las preocupaciones de los historiadores modernos de los cuales la mayoría consideran a los Braquicéfalos ligures - vanguardia de los Braquicéfalos célticos — como la más arcaica de las razas de la Europa Occidental. Esta vasta Iberia de comienzos de la Edad del Cobre abarca la península hispánica, Francia hasta el Rhin, Irlanda, el Sud-Oeste de Inglaterra y el Norte de Escocia. Es este último hecho el que, dicho sea de paso, explica cómo los antropólogos hayan podido constatar en los High-Lands la pre-

sencia de un elemento dinárico. Esos dináricos del Norte se ligan probablemente, como lo hicieron antes sus hermanos de los Balkanes, a la raza íbero-adriática. El etnógrafo lituano Basanovitch-Basanavicius constató curiosas analogías entre las leyendas búlgaras y baltas. Ahora bien, no existe ningún lazo entre las dos razas. Esas analogías no pueden por consecuencia explicarse más que por la adopción por parte de los Búlgaros, originarios de las comarcas del Volga, de las tradiciones íbero-pelásgicas conservadas por las poblaciones autóctonas de su nueva patria, poblaciones que tienen con los Lituanos un común origen ibérico. Esta observación puede asimismo aplicarse a los Serbios y mejor aún a los dináricos del Oeste de la península. En el Sur, la Iberia englobaba la Italia meridional de los Iapygios y las islas italianas. Desembarcando en España luego de una prolongada estada en Córcega, Estrabón se dió cuenta de que la lengua que había aprendido en esa isla no era sino uno de los numerosos dialectos ibéricos del Mediterráneo y del Adriático. Así pues, el imperio ibérico, cuna de la más antigua civilización conocida, extendíase sobre la mayor parte de Europa Occidental. En nuestra obra *LOS ORIGENES IBERICOS DEL PUEBLO JUDIO* (2) hemos demostrado que esa raza occidental — que las tradiciones mencionan como un descubrimiento prehistórico de América, — era una raza de navegantes y que es por su sola radiación que se explica la aparición simultánea, en el cuarto milenio, de las civilizaciones egeas, egipcia y mesopotámica así como la presencia de elementos acadomuerios en la región del Indo (arte de Harappa y de Mohenjo - Daro) y hasta en la China (civilización arcaica de Iao y Shurién).

(Continuará en el próximo número de LAIKAS).

- (1) Ver las obras de Agustín Chaho y las del Vizconde de Belzunce. Los Vascos de nuestros días se dan a sí mismos aún, así como los antiguos Hebreos, el nombre de "PUEBLO ELE-GIDO".
- (2) Publicada en español por el traductor de este estudio en las *Ediciones Católicas Argentinas*, Buenos Aires, 1935.

ISPANŲ KALBOS KŪRSAI

vyksta Lietuvių Aušros Vartų Parapijos Mokykloje, Brasil 835, Avellanedoje, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 18.30 iki 20.30 val.

Teodoras Daukantas.

LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ...

Rašo L. GRAUŽINIENĖ

Labai daug yra kalbama ir rašoma apie mūsų išeivių jaunosios kartos sparčiai einantį ištautėjimą. Ypatingai tai liečia prieškarinę išeiviją bei jų mažamečiais atsivežtus arba jau čia gimusius vaikus, tačiau šis reiškinys jau pastebimas ir naujai atvykusių tremtinių jaunimo tarpe. Tai yra faktas ir labai liūdnas faktas, kurio akivaizdoje būtina susirūpinti ir būtina nuolat ieškoti priemonių jam kelią užkirsti. Tad rašyti ir nagrinėti šį opų klausimą turėtumėm kuodažniausiai.

Geriausia ir seniai išbandyta priemonė, kuri tikrai padeda, tai savo gimtojoj kalboj vedama mokykla. Šia priemone plačiai naudojasi didžiųjų tautų emigrantai k. a. anglai, prancūzai, vokiečiai ir kiti, kurių vaikai visuose didžiuosiuose pasaulio miestuose, ypač sostinėse, gali lankyti savo mokyklas. Ir žinau nevieną pavyzdį tokių anglų šeimų, jau gal prieš kokį šimtmetį įsikūrusių Argentinoje, kurių vaikai kalba grynu Londono akcentu ir kurių namuose neišgirsi kitaip kaip angliškai kalbant.

Tad ir mums, jų pavyzdžiu sekant, puikus būtų dalykas turėti lietuvišką mokyklą arba kur tai neįmanoma, bent lietuvių kalbos, istorijos, geografijos kursus, kuriuos vestų prityręs ir pasišventęs pedagogas, mokąs sudominti vaikus ir įkvėpti jiems savo tolimosios tėvynės meilę. Tas pats pedagogas turėtų sugebėti paruošti jaunųjų chorą, vaidinimus, tautinius šokius ir t. p. pramogas, kas būtų jiems paskatinimas daugiau išmokti, gražiau pasirodyti...

Tai visa galima padaryti ir daroma gausesnėse kolonijose, kur esti didesnis tautiečių susibūrimas, kur jie dažniau susitinka, daugiau tarpusavy bendrauja. Tik ir šiuo atveju svarbu, kad patys tėvai bendradarbiautų, kad noriai siųstų savo vaikus, kad net medžiaginiai padėtų tokią mokyklėlę išlaikyti.

Tačiau pasitaiko, kad atskiros šeimos įsikuria nuošaliau ir nėra galimybės nei mokyklos nei tokių kursų suorganizuoti. Ir čia tėvai patys turėtų susirūpinti, ypač motinoms reikia prisiminti mūsų vargo mokyklos pavyzdį ir pačioms pasiryžti atlikti šį šventą uždavinį.

Augančio vaiko siela tai lyg minkštas molis, kurį prityrusi ranka gali visą modeluo-

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje, c. Juan Maria Perez 2820, Montevideo. Telef. nr. —UTE— 41-55-91. Privažiuoti galima visomis susisiekimo priemonėmis, vedančiomis į Pocitos.

ti. Jeigu gi ją paliksi Dievo valiai, tai aplinkuma ir visokios pašalinės įtakos taip suformuos, kad užaugusio dažnai nei neatpažinsi, kad tai tavo vaikas. Svetimam gi krašte tos įtakos yra labai galingos ir tautiniu atžvilgiu nepaprastai neigiamos.

Kaip tas uždavinys atlikti, kaip kiekviena motina ar tėvas turėtų auklėti ir mokyti savo jaunąją kartą, kaip jai skiepyti savo gimtojo krašto meilę tai toks platus klausimas, kad vieno straipsnio ribose neįmanoma jo išgvildinti. Čia būtina turi ateiti pagalbą mūsų pedagogai, paruošdami eilę vadovėlių, duodami praktiškų patarimų periodinėje spaudoje ir t. p. Be to metodai priklauso ir nuo tėvų išsilavinimo laipsnio — kitaip mokys inteligentas, gal būt pats buvęs mokytojas, kitaip paprastas kaimo žmogus ar darbininkas.

Tačiau viena noriu labai pabrėžti, kad kiekvienas lietuvis, kiekviena lietuvė motina, nors ji pati net beraštė būtų, gali išauklėti savo vaikus tikrais lietuviais, kurie ir gražiai kalbės savo gimtąja kalba ir mylės savo tolimąją tėvynę ir nesigėdys niekur lietuviu vardą nešioti. Turime mes pakankamai šviesių pavyzdžių, kad prieš kokią 40 metų Argentinon atvykusių lietuvių čiagimiai vaikai puikiai kalba lietuviškai ir jaučiasi tikri lietuviai, nors ir skaitomi jau šio krašto piliečiais.

Labai daug priklauso nuo tėvų nusistatymo, ar jie nori vaikus lietuviais išauklėti, nes jeigu tikrai nori, tai ir gali, tik reikia truputį pasiryžimo ir valios.

Yra vienas labai neigiamas reiškinys, kurio nenorėčiau praleisti nepamirėjus. Tai mūsų pernelyg didelis kuklumas, mūsų tautinės savigarbos stoka. Mums atrodo, kad esam menkesni už kitus, nežymios, negarsios tautos vaikai. O ištikrųjų taip nėra, nes palyginus su daugeliu, ypač naujojo kontinento, tautų, Lietuva, ne tik savo garsia senove, bet ir trumpo nepriklausomybės laikotarpio metu pasiektais dvasinės ir medžiaginės kultūros laimėjimais nekarta toli jas pralenkia. Mes turim kuo didžiuotis ir savo tolimoje ir artimoje praeityje. Mes turim ir šiandien pasaulinio masto dailininkų, rašytojų, muzikų, artistų, kurių dėka mūsų kankinamos tautos vardas skamba visuose pasaulio kraštuose. Mūsų tautiečiai savo darbštumu, savo elgesiu ir kitomis geromis būdo ypatybėmis visur turi isigiję gerą vardą ir daug nuoširdžių prietelių bei savo tautai draugų.

Todėl ir šis veiksnys tenebūnie mums kliūtimi, o kaip tik pagalba ir paraginimu savo

tautybės išlaikymui išeivijoje. Į tai ypatin-
gai reikia kreipti jaunųjų dėmesį, parūpinant jiems tinkamos literatūros, kur jie rastų pakankamai informacinės medžiagos iš savo tautos istorijos bei dabartinės padėties. Didelę rolę čia atlieka knygos ir periodinė spauda, todėl jų neturi trūkti nei vienoje lietuviškoje šeimoje.

Aiškliai pasiryžę išlaikyti ir savo vaikams įskiepyti tautinę sąmonę, tikrai kiekvienas rasime būdų tai padaryti. Vieniems tai pavyks lengviau, kitiems sunkiau, tačiau visiems tai įmanomas dalykas. Šiandieną gi, labiau negu kada nors, lietuvių išeivių šventa pareiga patiems išlikti ir savo įpėdinius išauklėti tikrais lietuviais, nes negirdėto žiaurumo bolševikų okupacijai siaučiant Lietuvoje, kasmet daugiau išnaikinama ir išvežama mūsų brolių ir jų eiles, ne kas kitas, o išeiviai turės papildyti, kai laisvę atgavus ir vėl savystoviam gyvenimui kelsis mūsų Tėvynė.

Aldona Jablonskytė

VĒLINĖS (Lino raižinys)

JUOZAS KĖKŠTAS

ŽUVĖDRA

Į kurį krantą mane mes
Migla ir jūra ši nelygi?

Miglom žuvėdra mane lydi.
Žuvėdra, nelydėk manęs.

Baltuos rūkuos, verpetų jūroj,
Žuvėdra blaškoma suklinka, —

Pro naktį kranto neįžiūrau,
Ir horizontas dar nešvinta.

Manęs, baltoji, nelydėk,
Žuvėdra, nelydėk manęs.

Kaip anksčiau, kai "Dienos Naktin" leidinio abu rinkiniai buvo skyriumi išleisti, taip ir dabar aš neretai turiu malonumo paimti į rankas ir kartkartėmis pasigrožinti pasiskaityti. Randu aš čia daug kūrybinės dvasios, randu naują nebanalią vaizdų ir minčių išraišką, randu gaivų ir stiprų jausmą, randu stipriai stilizuotą frazę, matau kūrėją, nugalėjusį realųjį kasdienybės kiautą, jaučiu gyvenimo tragiką, iškeltą į menines aukštumas. Ne vienas tų dalykų nėra prieinami "eiliniam" skaitytojui, bet tatai jų vertę kaip tik ir kelia; jie nelieka banaliūs ir nenustoja savo gyvumo ir kelintą kartą skaitant; o tatai kūriniui yra daug.

Bern. Brazdžionis

PAVARGĘS FABRIKO DARBININKAS

Kasdien grįžtu namo pilkom, dulkėtom
gatvėm —
širdis sunki ir visiškai tuščia.
Mano kraujuj įsisunkė didžiųjų plieno ratų
duslus ir amžinas plakimas ir kančia.

Kai užmerkiu akis, naktim sapnuos jis skamba,
kai pabundu — jis aidi medžių šniokštyme: —
skausmingas ritmas milžiniškų plieno rankų —
jos lankstosi, jos keliasi, jos puola ant manęs, —

ir man atrodo, kad širdies nebeturiu jau,
kad plaka ji tarp plieno ratų negyvųjų,
kaip geležis sustingus ir šalta.

Ir noriu aš praplėšti geliamą krūtinę,
ir pažiūrėt prieš savo žingsnį paskutinį,
ar srūva dar nors vienas kraujo lašas ten.

HENRIKAS NAGYS

Dabar, kada mes patys gyvename griuvusiam pasaulyje, kada nerimo virpuliui sergame kiekvienas, vis dėlto tikėdami saulės patekėjimu, kada ir tėvynę išmokome kitaip mylėti, bučiuodami pasimtają žemės saują — Nagys atrodo mums augte išaugęs iš viso šito amžinybės akimirksnio, kuriuo ji nūnai žvelgia į žemę.

Henriko Nagio eilėraščių tematikos centre (kaip ir šių dienų pagimdytoje egzistencializmo filosofijoje) stovi žmogus.

"Aidai", 11 (23), 1946.

IR TU NURIMSI...

Rašo ANTANAS VAIČIULAITIS

J. W. GOETHĖS 200 M. GIMIMO PROGA

Į Goethės ir Schillerio miestą reiktų keliauti ne smalsumo, bet susitelkimo ir tylios pagarbos keliu: pakilti su aušra, kaip kad darė didysis vokiečių poetas Stefan George, nuvykus nusilenkti ir, žodžio netarus, grįžti atgal — paskui ateis daug tų, kurie garsiai kalbės ir sudrums retą, bet privalomą šių vietų ramybę. Kelionėje niekas taip nesuardo tavo vilčių, tavo susirankiotų žavesio momentų kaip tie smalsieji ir amžinai nežinia kur skubantieji: Luvre jie sušilę bėga prie "Giocondas", Drezdno Zwingery jieško "Sikstinės Madonos", sustoja tenai kelias minutes ir vėl pluša į kitus miestus, į nardo da Vinci kūrinys nėra didelio formato, gi Rakitas šalis ir kitus kalnus, tiek tesužinoję, kad Liofaelio paveikslas iš Italijos buvo atpirktas už tokią ir tokią kainą. Jie keliauninkų būry skverbiasi į pirmas eiles ir grįžta tikrai lamingi į savo namus, jei gauna ranka palytėti Mykolo Angelo statulas, jas paglostyti ar blyškiu posakiu šūktelti savo jausmus, kaip tos vokiečių, kurios Goethės darbo ir mirties kambariuos smulkmeniškai skaitė storą vadovą, ties kiekvienu surastu daiktu šaukė per kelis kambarius "schoen!" ir kvailai kraipė savo ariškus kaklus.

Aš noriu pasakyti nedaug žodžių apie šitas dvi Goethės darbo ir pasilsio vietas, jau seniai mane traukusias. Jos mane masino ir šaukė dėi to eilėraščio, trumputėlio, kuriame vokiečių dainininkas, didysis olimpietis pasakoja, kad jau visos viršūnės nurimę, vos bejauti lengvą dvelkimą, nutilus gėrios paukščiams: "Tik tu palūkėk: netrukus ir tu nurimsi". Skaitydamas biografijoje šį eilėraščių, kažkaip klaidingai pajutau, apie kurią čia ramybę susimąstyta — tam pačiam lape buvo paveikslas, kuriame Goethė, rimtyje paskendęs, atlošęs galvą, išėjosi amžinai. Paskui jam ant šitaip nurimusios galvos uždėjo aukso vainiką, jo gedėjo visa žemė. Nūn jis ilsisi su kunigaikščiais, šalia savo bičiulio Schillerio ir klausosi vienšios paukštųties čiulbėjimo anapus šaltų ir tylių kopyčios sienų.

Man nereikėjo ilgų maldavimų, kad galėčiau ten lankytis ir matyti. O prieš šimtą su viršum metų Heinė grandžiam savo laiške rašė Weimaro išminčiui, kad leistų apsilankyti, kukliai nusilenkti ir pabučiuoti jau daug metų išgyvenusio vyro ranką. "Jūsų Ekscelencija", sakė tada Lorelei autorius, "aš taip pat esu poetas". Šitas poetas informuoja ir apie savo ligą ir kitus sielvartus. Ir plaukė tada jie į Weimarą, visos geriausios ano meto galvos — kas per laiškus susisiektė, kas pėsčias, kas važiuotas vyko ten — guli Geoethės archyve Byrono, Manzoni ir Walter Scotta, Schopenhauerio ir Hegelio laišakai — daugybė laiškų iš visų pasaulio kraštų. Jie visi plaukė į vieną ribą, kaip visi upokšniai ir srovės vandens suliūliuoja į vienas marias, kaip visos kalnų viršūnės, didelės ar mažos, esti

H. Kolbe: Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832)

vainikuojamos pačios aukštosios ir galingosios viršūnės, sniegu ir žėrinčių sauliu karalienės.

Štai šitam kambary kilo didžios mintys ir gražūs prismai. Aplinkui stovi knygos — gamtos mokslų veikalai, nes Goethė buvo ne tik valstybės tarėjas, ministeris, laiškuos minimas ekscelencija, ne tik teatro direktorius, Fausto kūrėjas ir lyrikos giesmininkas, bet ir gamtos ir jos mokslų garbintojas, tyrinėtojas ir net atradėjas. Toliau matom stalą, paliktą taip, kaip paskutinėj valandoj — prieš šimtą metų su viršum: ir tos pačios žašinės plunksnos, ir rašalinė, ir kėslai. Pačiam Goethei, kai jis kūrė, šitu kėslų nereikėjo: rašė jis stačias, o senatvėje daugiausia diktavo, prisišliejęs prie pečiaus. Nemaža valandų ir dienų jis praleido atsirėmęs į šitas plytas: ten kur jo petys slankiojo, nūn gali matyti giliai nudilintą vietą. Diktuodamas, petim iš lėto zulindamas plytas, Goethė žvalgėsi po didelį sodą už lango. Pūstelėjus vėjui, siūbavo šakos, metų laikams keičiantis, biro žiedai, mezgė vaisiai ir krovėsi sėklos. Tenai lingavo jo pates diegtas medis; išaugo jis iš mažos sėklos, pradžioj buvo silpnas, bet patvariai stiebėsi ir sodintojo akimis davė pasi-tenkinimą.

Kartą jis iš savo sodo parsinėšė lėkštėje žemės, pasistatė ją ir ėmė kruopščiai tyrinėti: senas ir žilas, didelėmis, protingomis akimis jis pasi-tenkė prie

MOTERŲ SKYRIUS

KOSMETIKA

Ar ji tikrai pagražina moterį?

Nerasime turbūt šiandien moters, kuri nevartotų kosmetikos priemonių. Visokių kremų, dažų, lūpoms pieštukų pilnos krautuvės ir jie nebrangūs, visiems prieinami. Na ir, atrodo, kad jeigu kosmetika nesinaudoji, tai esi atsilikus, nemoderniška...

Tačiau kaip maža terasime moterų, kurios tikrai tąja kosmetika moka naudotis. Juk tik pagalvokime — kodėl mes dažomės? Turbūt tam, kad gražiau atrodytumėm. Sustokime valandėlei gatvėje arba apsidairykime autobuse, kine, kavinėje... ir pasakykime atvirai, ar tikrai gražiai dauguma tų dažytų moterų atrodo? Lūpos ryškia spalva — dažnai violetiniu ar oranžiniu atspalviu — plačiau negu natūralūs jų kontūrai, nudažytos, nagai kraujo spalvos, paakiai juodi, blakstienos nuskustos ir daug aukščiau pieštuku plonai užbrėžtos. Nežinia, ar tai gražuolės, ar pelėdos?!!

Jeigu tai dalinai dovanotina nebejaunoms ir grožio atžvilgiu nuskriaustoms moterims, tai tikrai liūdna pamačius jaunuoles jų pavyzdį sekančias. Mergaitės ir jaunos moterys neturėtų niekadoms užmiršti, kad visas jų grožis — tai natūralumas. Ir jeigu jau būtinai norit vartoti kosmetikos priemones, tai bent stenkitės tai daryti diskretiškai: lūpoms pasirinkit neryškų, natūralios spalvos pieštu-

Ona Kasparienė su sūnum Gvidučiu, Moterų Grožio Salono - Kirpyklos "LA RUBIA" savininkė, šio "LAIKO" nr. Garbės Leidėja.

ką ir rūpestingai prieš veidrodį nusidažykit, nagai pirmučiausia turi būti švarūs, neperilgi ir jeigu juos rūpi nulakuoti, tai taip pat pasistenkit rasti šviesiai rausvą natūralią spalvą; truputis pudros veido odos atspalvio — ir tai viskas. Tik artistės, kurias išto- lo matom scenoje, gali leisti sau grimuotis, o moteris, kuri ar tai svečiuose, ar gatvėje prisikrauna kremų ir dažų ant veido, tikrai tik pasišlyk štėjimą sukelia.

Lietuvaiteis visuomet pasižymėjo savo kuklumu ir natūralumu. Nepasiduokime ir dabar didmiesčio įtakai ir nepamėgdžiokime artistėjų. Švara, tvarkingas drabužis, tiesus žvilgsnis ir maloni šypsena tesie lietuvaiteis svarbiausios patrauklumo žymės. Jomis mes išigysime simpatijų ir užkariausime širdis ne tik pasirinktųjų bernuželių, bet ir visos mus supančios visuomenės.

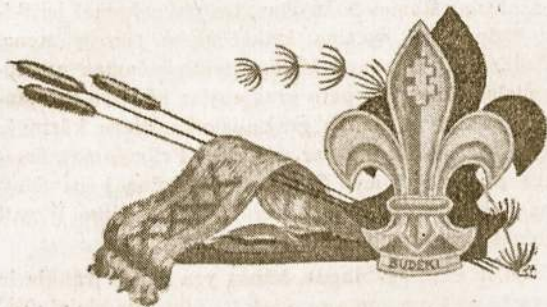
R ū t a .

tos juodos žemės trupinių, sklaidė juos ir jieškojo kokios naujos teisybės, kitų dar nematytos nė jo paties nežinomos. Tyli, visų mindžiojama žemė prabilo į jį aukščiausio apreiškimo žodžiu — pašaukė didįjį pas save į tamsų mirties prieglobstį: ten stovėdamas ir tyrinėdamas, Goethė ūmai pajuto silpnumą, nuėjo į miegamąjį ir atsėdėjo fotely, kuriame ir atsiskyrė su šia žeme, kurią mylėjo, su tai daiktais, kuriuos suprato, nuėjo pas tuos šėšėlius, kurie anksčiau už jį nukeliavo į pasilsio kraštą, į ramybės vietą. Tenai sėdėdamas, baigė savo ilgą amžių Goethė, šalia vaistų buteliuko, šalia tos prastos lovos, į kurią dėl astmos dusinimų negalėjo gulti, — šalia menkos ir vietomis suplyšusiu ap-

klotu dengtos lovos, panašios į mūsų kaimuose randamas medines, siauras lovas, kandžių nuėstomis ir apačioje tarsi apgraužtomis kojomis. Šitam štai mažam kambarėly nutilo paskutinis didelis atodūsis, kurį išgirdo visas pasaulis: nutilo ir įėjo į ramybės žemę, į taikos viešpatystę.

Šitos taikos ir ramybės šiandie aš niekur nemačiau. Važiuodamas per lygumas ir kalnus, po sveitimas šalis, jos jieškojau sau ir kitiems. Man jos niekas nedavė, o ir kitiems neradau. Tik mačiau žmonių šėlimą, suaudrintus veidus tvankių naktų prieglobsty ir stebėjau, kaip šalys ir karalystės skuba lenktyniuodamos, kuriai pirmiau griūti į prapultį. O mes norime išsivadavimo ir gyvenimo...

JAUNIMAS - TAUTOS ATEITIS

SKAUTŲ LELIJĖJĖ

Skautų ženklo — LELIJOS — istorija siekia daugelio šimtų, o gal ir tūkstančių metų. Tiesa, lelijos forma laiko bėgyje keitėsi, bet esmėje ji pasiliko 3-jų lapelių žiedas, kokią mes ir šiendien ją matome.

Kiniečiai vartoja lelijos žiedo ženklą nuo neatnamos senovės, 2634 m. prieš Kristaus gimimą ji buvo ten žinoma.

Indams lelija buvo gyvybės ir prisikėlimo simbolis, o egiptiečiams ji buvo saulės dievo Horo, žemdirbystės dievo Osirio ir vaisingumo deivės Isis sūnaus ženklas.

Nuo 1150 m. lelija pasidarė Prancūzijos karalių herbo ženklas. Vytautą Didįjį dailininkai dažnai vaizduoja su vainiku, papuoštu lelijos formos ženkla. Lietuvių tautodailės motyvuose labai dažnai sutinkame stilizuotas trilapes tulpes ir lelijas.

Bet lelija skautų išrinkta ne todėl, kad ji buvo karališkasis ženklas. Skautai leliją pasiėmė iš kompas.

Garsus keliautojas jūreivis Marko Polo (gim. Venecijoje 1254 m.) 1271 m. su savo tėvu iškeliavo per Mažąją Aziją, Iraną ir Pamirą į Kiniją, tenai tarnavo aukštoje vietoje ir išbuvęs iki 1295 m., paskiau sugrįžo į tėvynę. Grįždamas jis atsivežė iš Kinijos į Europą kompasą, o su juo kartu ir leliją, nes kiniečiai jau tūkstančius metų vartojo leliją kompas šiaurei pažymėti. Manoma, kad nuo to laiko lelija vartojama visuose žemėlapiuose ir kompasuose šiaurės kryptį žymėti.

Bet teisingesnis atrodo antrasis lelijos atsiradimo istorijos variantas, kurį pasakoja Baden-Powell'is.

1265 m. Anjou giminės kunigaikštis Karolis I gavo iš popiežiaus Klemenso IV Neapolio karalystę kaip leną. Būdamas prancūzas, jis savo herbe turėjo leliją. Jam viešpataujant, jūrininkui Flavio Gioia Amalfi pavyko tų laikų netobulą ir mažai žinomą kompasą padaryti praktišku ir tiksliu instrumentu. Jo kompase svarbiosios pasaulio šalys buvo pažymėtos atitinkamų žodžių pirmomis raidėmis. Kadangi italai šiaurę vadina "tramontana" — Adrijos jūros šiaurės vėjo vardas — todėl šiaurė buvo pa-

žymėta raide "T". Bet norėdamas pagerbti savo karalių, Amalfi raide "T" stilizavo ir padarė iš jos karališkąją leliją.

Vieno ir antro istorijos varianto laikotarpis sutampa. Turiniu juodu skiriasi. Tačiau mums tėra tas svarbu, kad Baden-Powell'is, ieškodamas tinkamo ženklo skautams, išsirinko leliją, kuri rodo šiaurės kryptį, nes skautas pats turi būti kaip kompasas, privalo visada mokėti orientuotis nežinomoje aplinkumoje arba, galima pasakyti, skautas turi būti kaip toji kompas plunksna, kuri visada rodo tik vieną kryptį.

(Iš "SKAUTŲ AIDO" Nr. 116, 1933).

VYČIŲ ŽODIS

1947 m. gruodžio 28 d. Liet. parapijos patalpose įvyko visuotinis Vyčių susirinkimas, kuriame senoji valdyba davė metinę veikimo apyskaitą. Padėkos žodį visiems, prisidėjusiems ir parėmusiems klubo veikimą, valdybos vardu tarė išd. L. Stankevičius. 1948 metams buvo išrinkta sekanti valdyba: pirm. — S. Jukna, vicep. — M. Gaižauskas, išd. — L. Stankevičius, aktų sekr. — P. Paškevičius, kasin. — A. Mikučionis, padėjėjas — E. Jaspelkis. Po rinkimų sekė bendras užkandis ir žaidimai. Po dviejų dienų naujoji valdyba perėmė klubo knygas ir kasą ir nustatė 1948 m. darbo planą.

Dabartinę 1949 m. Vyčių valdybą sudaro: pirm. — S. Jukna, vicep. — L. Stankevičius, išd. — C. Balsys, išd. padėjėjas — M. Valentinas, kasin. — Mikučionis, kasin. padėjėjas — A. Dubickas, aktų sekr. — A. Matulionis, inform. — V. Mankeliūnas, pirm. valdybos padėjėjas — P. Barišauskas.

Dabartinę Mergaičių valdybą sudaro: pirm. — E. Grigaliūnaitė, išd. — A. Tankūnaitė, kasin. — E. Jotantaitė ir padėjėja — E. Butkaitė.

Nuotrupa iš Skautų Laužo Lietuvių Salėje Avellanedoje š. m. spalio 30 d. (Paveiksle — skautai inscenizuoja liaudies dainelę "Ant kalno karklai siūbavo"):

Sportas ir askezė

Kas yra lankę puikiuosius Vatikano muziejus ir puošniasias Romos bažnyčias, tas pakankamai įsitikino, kaip labai vertina krikščionybė tikrąjį meną, vaizduojantį žmogaus kūną. Atsipindėdamas protinę sielą, kūnas yra pats gražiausias kūrinys regimajame pasaulyje. Šiame gražiausiame Dievo kūrinyje nieko nėra nešvaraus ar gėdingo. Priimdamas žmogaus prigimtį, Dievo Sūnus iškėlė kūną į dieviškąsias aukštumas, iš kurių tik viena nuodėmė jį gali nublokšti ir išniekinti.

Kad ir kaip garbingas, kūnas yra sielos įrankis ir jo vertė priklauso nuo to, kiek jis tarnauja sielai. Todėl ir kūno lavinimas, arba sportas, turi ne slopinti, bet kelti dvasinę žmogaus asmenybę ir stiprinti jos dorybes. Tačiau dažnai taip nėra: kaip mūsų laikų grožio karalienės, rinkimuose kartais išsidraskančios akis savo varžovėms, nepasižymi sielos grožiu, taip ir visų laikų atletai, turėdami tvirtus raumenis ir sveiką kūną, nebūtinai pasižymi aukštomis dorybėmis ir harmoninga siela. Todėl ir garsusis romėnų satyrikas Juvenalis įspėjo savo meto atletus, kad sveikame kūne nebūtinai yra ir sveika siela. Jis patarė neužmiršti kartu su kūnu lavinti ir sielą ir net melstis, kad sveikame kūne atsirastų ir sveika siela: "Orandum est ut sit mens sana in corpore sano". Kiek daug sportininkų šiandien visai užmiršo pirmąją Juvenalio patarimo dalį: "Reikia melstis, kad būtų", ir įsityžę kartoja tik paskutiniuosius žodžius — sveika siela sveikame kūne" — dėl kurių poetas kaip tik reiškė susirūpinimo ir rimtai abejojo.

Skaitydami žymių asketų ir šventųjų gyvenimus, daugis stebisi, kodėl šitie paprastai žilos senatvės sulaukusieji vyrai ir moterys visai vargino savo kūną, gulėjo ant kietų grindų, nešiojo ašutinę, plakdavosi skaudžiais viržiais, vidurnaktiais keldavo iš miego budėti ir melstis, pasninkaudavo ir vedė kietą varginą gyvenimą. Tik visai neseniai žymūs kūno kultūros spacialistai, kaip Bernarr Maefadden ir daugelis kitų, pastebėjo gilią Maironio žodžių prasmę: "Nebijokim vargo kieto, juk be jo galybė pūva!". Jie patyrė, kad pasninkas yra geriausias visų ligų gydytojas, kuriuo taip plačiai "naudojasi" visų rūšių gyviai, kai jie serga. Kad gulėjimas ant plikų grindų, budėjimas, plakimasis ir ašutinės dėvėjimas skatina kraujo apytaką, neleidžia atrofuoti širdies muskulams, atstoja geriausią masažą ir užtikrina kūrybingą ir ilgą gyvenimą. Jie suprato, kad modernusis sportas, atitraukias žmones, ir ypačiai jaunimą, iš prirūkytų kavinių, kino teatrų, cirkų ir tvankių kambarių į saulėtą orą ir reikalaulas iš sportininkų vadinamo sportiško gyvenimo: santūrumo valgyje ir gėryme, narkotikų ir visokio lepinimosi vengimo, švaros, nuolatinės mankštos ir užsigrūdimo — yra nieka kitas kaip krikščionybės nuo seniausių laikų praktikuojama ir visiems patariama askezė.

Štai kodėl sveiką sportą krikščionybė globoja ir ra-

Gian Lorenzo Bernini

DOVYDAS

Ši genialaus italų skulptoriaus Gian Lorenzo Bernini statula buvo baigta 1619 m., kada jos autorius turėjo vos 21 m. amžiaus. Ji vaizduoja jaunuolį Dovydą, dedantį akmenį į mėtyklę. Visa elastingo kūno jėga yra sutelkta dešinėje rankoje, o įtemptos akys atidžiai seka kiekvieną milžino Galijoto judesį, norintį sunkia ietimi perverti jo širdį ir pavergti jojo tautą.

gina jaunimą jį pamilti. Tačiau ji reikalauja, kad sportas neišsigimtų į tuščią kūno grožio ir raumenų jėgos kultą. Visais laikais prieš mūsų akis ji stato dvejojo sportininko tipą: jaunąjį Dovydą, kuris pajėgdavo nugalėti net dykumų liūtą, kai šis iš pasulų užpuldavo tėvo kaimenę, ir Galijotą. Jaunasis Dovydas, Dievo vardu metęs akmenį į išdidų ir tik savim pasitikintį raumenų milžiną Galijotą, yra moderniško jaunuolio idealas. Tuščiagalvis savo raumenų garbintojas Galijotas yra nesveiko, aukštesnei idėjai netarnaujančio atleto tipas.

Viduramžiais Bažnyčia sukūrė krikščioniško atleto — riterio tipą, kurio tikslas buvo stovėti silpnųjų ir Dievo reikalų sargyboje. Tenka pasidžiaugti, kad ir mūsų lietuviškojoje kolonijoje netrūksta šito kilnaus idealo sekėjų — lietuviškųjų riterių, susibūrusių į Vyčių draugiją. Mėgdami moderniškąją sporto askęžę, jie neužmiršta ir savo krikščioniškųjų pareigų, kurios, gerai atliekamos, užtikrina sveiką sielą sveikame kūne. Lapkričio 24 d. švenčiantiems trečiuosius savo gyvavimo metus, mes linkime jiems sekti ne Galijoto, bet Dovydo pavyzdį. Bedieviškasis komunizmas — tas modernusis Galijotas iš Azijos — šandien gresia pavergti ir sunaikinti mūsų tautą. Kiekvienas vytiš tebūnie šandien kaip tas jaunutis Dovydas, kurio visa jėga yra sukoncentruota rankoje, pasirengusioje sviesti akmenį, o akys įtemptai seka kiekvieną milžino Galijoto judesį, siekiantį pavergti jo tautą.

Pranas Boravys

APIE LIETUVOS KRYŽIUS

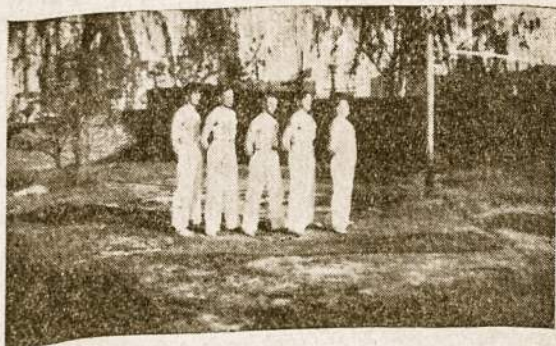
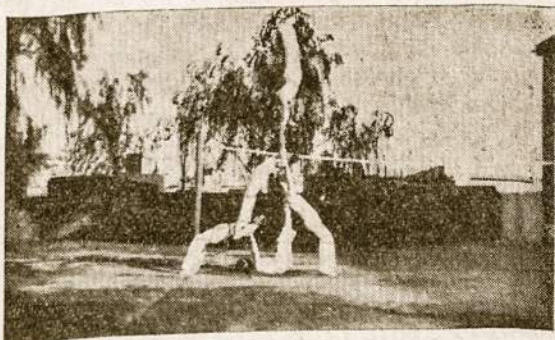
Didelis ir turiningas kultūros žurnalas "HISTORIUM", leidžiamas Buenos Airose, savo 116 numeryje išidėjo "LAIKO" bendradarbio K. Čibiro studiją apie Lietuvos kryžius: "Lituania, el pais de las cruces". Straipsnis iliustruotas lietuviškų kryžių pavyzdžiais.

Viršuje: Vyčių grupė Liet. Aušros Vartų parapijos sode po pirmosios savo agapės - bičiuliško užkandžio Verbu sekmadienį 1947 m.

Viduryje viršuj: Vyčių sportininkų piramidė Aušros Vartų parapijos aikštėje (pats viršutinis ant rankų — vyt. J. Norkus).

Viduryje apačioj: Vyčiai sportininkai (iš kairės į dešinę): C. Balsys, J. Dūdėnās, V. Kindaravičius, J. Norkus, E. Buinevičius.

Apacioje: pirmieji "Vyčių" Dr-jos steigėjai. (Iš kairės į dešinę) stovi: M. Gaižauskas, E. Labinskas, P. Barišauskas, L. Stankevičius, E. Jukna; sėdi: A. Stančiauskas, kun. S. Saplys M.I.C., buv. dvasios vadas, J. Simanauskas ir A. Dubickas. (Trūksta: kun. V. Raitelio M.I.C., A. Mikučionio, P. Paškevičiaus, J. Uždavinio ir M. Valentino).

Ką aš žinau apie Dievą?

Prancūzų rašytojas F. Divoire kreipėsi į garsiausius Prancūzijos mokslininkus prašydamas, kad jie trumpai ir aiškiai pasisakytų, ką jie kiekvienas žino apie Dievą. Atsakymus atsiuntė žymūs fizikai, astronomai, istorikai, antropologai, rašytojai, rabinai, spiritistai, masonai, protestantai, konvertitai, laisvamaniai ir katalikai. Štai keletas būdingesnių atsakymų į klausimą, ar yra Dievas ir, jeigu yra, kas Jis yra?

Antropologas Salomon Reinach

Garsusis žmogaus tyrinėtojas nuo priešistorinių laikų iki mūsų dienų rašo:

“Dievo idėja atitinka dievybės troškimą mummyse. Atitinka mūsų nenumaldomą tobulybės siekimą moraliniame ir fiziniame pasaulyje. Chateaubriand pasakė, kad visa gamta šaukte šaukia, jog yra Dievas, ir kad tik vienas žmogus drįso Jį paneigti. Tai kvaila deklamacija, nes Dievo idėja gimė žmonijoje ir yra nuo jos neatskiriama. Ateizmas nebuvo ir negali būti kitoks kaip žodinis. Net didžiojoje, iš pažiūros bedieviškoje, budizmo religijoje Dievo idėja, prisidengusi įvairiais vardais, pasitinka mus ant kiekvieno žingsnio... Dievo idėja žmogui yra natūrali ir būtina”.

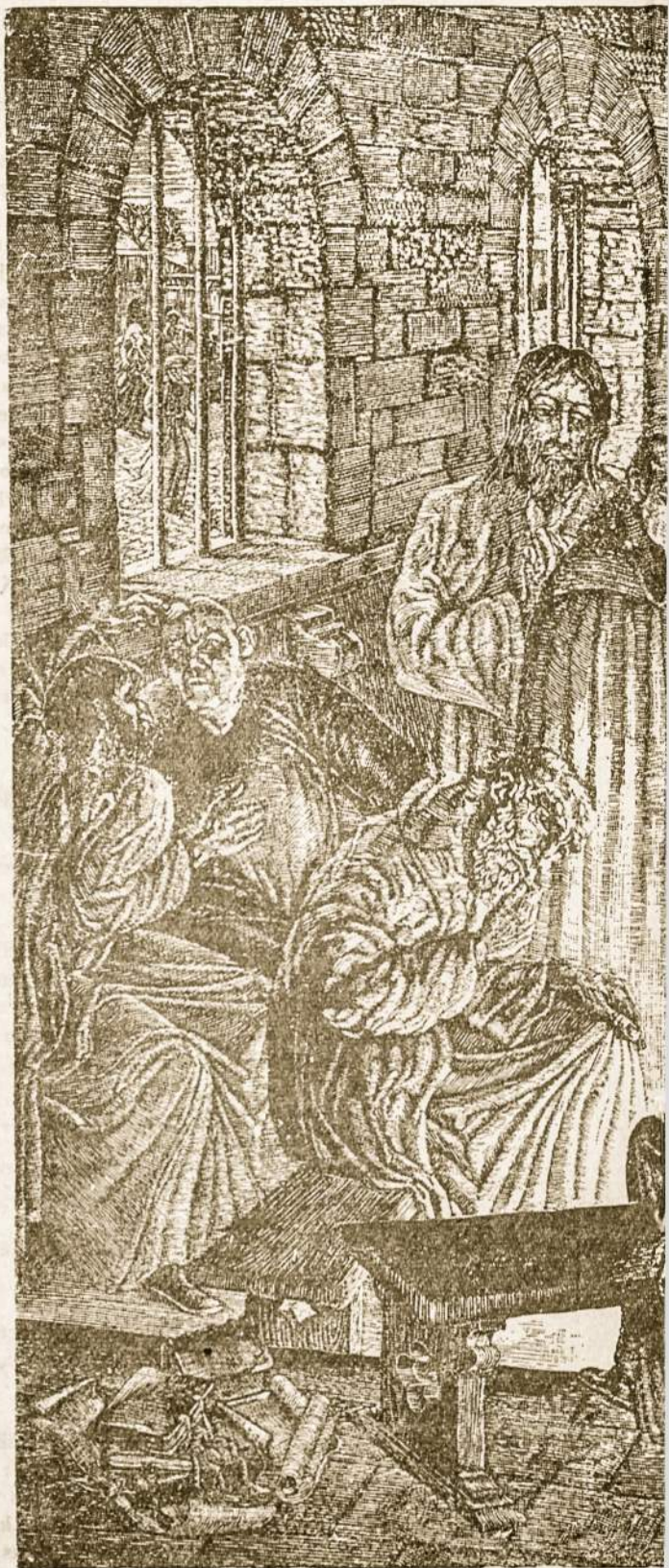
Masonas André Lebey

Didžiojo Prancūzijos Oriento Aukščiausios Tarybos narys André Lebey savo atsakyme į klausimą, ką aš žinau apie Dievą, užsiginėja, kad masonai nepripažįsta Dievo ir kovoja su religija:

“Netiesa, kad masonai draudžia tikėti Dievą. Priešingai, jie gerbia kiekvieną nuoširdų tikėjimą. Jie kovoja tik su prietarais ir burtais”.

Rašytojas Maurice Maeterlinck

“Dievas yra. Jis yra pasaulio Protas. Būdamas begalinis, visatos Protas mums yra neaprepiamas. Mes stebime tik Jo gelmių paviršių gamtoje, kuri yra gyvybės spektaklis mūsų mažojoje žemėje. Bet net siauroje gamtos scenoje šitas Protas, kuris kartais atrodo panašus į mūsų, dažnai sumaišo visas mūsų sąskaitas. Gamtoje jis sutelkė nesuskaitomų stebuklų, kurie pralenkia visa, ką mūsų genijus galėtų išrasti ar įsivaizduoti... Aš lenkiusi ir nutylu prieš Jį. Juo daugiau artėju prie Jo, juo labiau Jis atrodo tolstas nuo manęs. Juo daugiau apie Jį mąstau, juo mažiau Jį suprantu. Juo daugiau Jį stebiu, juo mažiau Jį matau, ir juo mažiau Jį matau, juo esu tikresnis, kad Jis yra.

Victor Delhez

KRISTUS TARP

Nes jeigu Jo nėra, tada visa yra niekas. Bet niekas būti negali”.

Spiritistas E. Caslant

Žinomas metapsichinių reiškinių tyrinėtojas E. Caslant rašo:

“Atsakymas į klausimą, ką aš žinau apie Dievą, daug priklausys nuo klausiamojo asmens individualybės. Žmogus pasivadins materialistu, jeigu jo aistrose siaučia anarchija, jeigu įsigalėjusi puikybė ir egoizmas iš anksto nepakenčia bet kokios valdžios ant savęs ir jeigu įgimtas dvasinis siaurumas neįstengia prasiveržti pro nuolat besikeičiančių medžiaginių lyčių, pavidalų ir jėgų apčiuopiamybę. Priešingai, žmogus pasisakys už Dievo buvimą, jeigu jo siela yra pakankamai jautri rezonuoti ne tik regimojo, bet ir neregimo pasaulio harmonijoms”.

Rabinas Julien Weill

“Nepaprastas senųjų patrijarkų, pranašų ir visų laikų tikinčiųjų gyvenimas liudija kad yra Dievas, kuris lemia tautų ir žmonių likimą. Kad yra Dievas — liudija nuostabi tvarka gamtoje ir astronominiame pasaulyje. Kad materialistai ir bedieviai Dievo nebuvime neįrodė ir neįrodo, liudija modernusis mokslas ir filosofija”.

Pastorius André Jundt

Paryžiaus protestantų teologijos fakulteto profesorius André Jundt rašo:

“Jeigu jau žmogaus įrankiai, pvz. laikrodis, neatsiranda atsitiktinai, tai juo labiau nesąmonė yra tvirtinti, kad tokia tobula “mašina”, kaip žmogaus kūnas, gali atsirasti atsitiktinai — aklos evoliucijos pagalba. Gyvais pasaulis, koki mes stebime žolės laiškelyje ar žmogaus išsivystyme iš nežymios ląstelės, yra nuostabus meno kūrinys, už kurio slepiasi neapsakomai protingas ir meilingas kūrėjas. Materialistui ir bedieviui žmogaus gyvenimas yra beprasmė grandis evoliucijos grandinėje: beprasmė, nes neturi tikslo. Krikščioniui evoliucija yra prasminga, nes turi tikslą: sukurti reikiamas sąlygas asmenybės atsiradimui. Negyvasis pasaulis evoliucionuodamas sudaro sąlygas atsirasti gyvajam organizmui. Organiškasis pasaulis evoliucionuodamas sudaro sąlygas atsirasti asmenybei, kuri myli tiesą, grožį ir gėrį”.

Konvertitas Louis Massignon

Garsus arabistas, atsivertęs į Katalikų Bažnyčią vienos mokslinės ekspedicijos metu musulmonų krašte, rašo:

Elena Kuprevičiūtė ir Andrius Kuprevičius koncerto metu Lietuvių Salėje Avellanedoje š. m. spalio 22 d.

SMUIKO IR PIANO KONCERTAS

Spalio 22 d. Lietuvių Salėje įvyko šįmet jau antrasis smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės ir pianisto Andrius Kuprevičiaus koncertas. Pirmojoje koncerto dalyje smuikininkė, A. Kuprevičiui fortepijonu padidinti, išpildė sekančius kūrinius: J. HUBAY "Kremonos smuikadirbai", N. PAGANINI "Sonatina", CL. DEBUSSY "Valsas", P. SARASATE "Ispanų šokis" ir SAINT-SAINES "Rondo Capriccioso". Karštais plojimais publika privertė kai kuriuos kūrinius pakartoti.

Antrojoje koncerto dalyje mūsų žymusis pianistas nepalyginamu technikos subtilumu ir gaivalinga interpretacija išpildė CL. DEBUSSY "Arabesca" ir "Passepied", FR. CHOPINO "Tris Etiūdus", "Nok-

"Dievas nėra išradimas: Jis yra atradimas. Dievo problema anksčiau ar vėliau iškyla kiekvienam asmeniškai, neišvengiama, aštri. Kiekvienas galutinai turi pasirinkti vieną iš dviejų kelių: arba ateisto ieškojimą, arba mistiko pašaukimą".

Teologas Joseph de Tonquède

Garsus Prancūzijos teologas ir rašytojas Joseph de Tonquède rašo:

"Kartą aš paklausiau vieno mokyto laisvamano, kaip jis sau išsiaiškina pasaulį be Dievo. Nerasdamas atsakymo į mano paskutiniuosius "kodėl", jis pagaliau pasakė:

—Ko Jūs noritė? Aš negaliu visko išaiškinti, o Jūs norite išaiškinti viską. Aš esu priverstas sustoti prie tam tikros ribos, kurios aš negaliu peržengti.

Man atrodo, kad nesugebėjimas protu prieiti prie Dievo kyla iš bendro protavimo nenuoseklumo, iš to metafizinio paralyžiaus, kuriuo serga modernūs žmogus. Žmogaus

KULTŪROS NAUJIĖNOS

turną" ir "Baladę" ir FR. LISZTO "Paguodą" ir "Tarantela" (Venecija ir Neapolis). Ypačiai Liszto "Tarantela" su tokiu temperamentu ir tokia kūrybine galia buvo išpildyta, kad daugis po koncerto tvirtino, dar niekada negirdėjęs tokios piano muzikos. Šv. Cecilijos Choro iniciatyva mūsų virtuozams buvo įteikta gėlių.

Mūsų kolonija gali didžiuotis, galėdama savomis jėgomis suruošti tokios aukštos kokybės koncertų, kurie be galo lavina publikos kultūrinį skonį ir pastato mus šalia kitų kultūringų tautų, kurioms savaitinis ar bent mėnesinis koncertas yra kultūrinė būtinybė, labiausiai mėgiama ir daugiausiai žadinanti kilniausiasias dvasios jėgas.

P. B.

VINCO KUDIRKOS MINEJIMAS

Spalio 8 d. Lietuvių Salėje Avellanedoje įvyko Tautos Himno autoriaus Vinco Kudirkos (1858. XII. 31 — 1899. XI. 16) 50 m. mirties paminėjimas. Minėjimą suruošė Literatūros ir Meno Mylėtojų O. Millašiaus vardo Dr-ja. Kudirkos gyvenimą ir kūrybą apibūdino kun. A. Grauslys specialiai papuoštoje scenoje, kurios centre švietė didžiulis V. Kudirkos portretas, dail. Romualdo Kuprevičiaus specialiai šiam minėjimui nupieštas. Šv. Cecilijos Choras sugiedojo Tautos Himną ir Maldą už mirusius (žodžiai ir melodija V. Rymavičiaus). Antroje dalyje buvo suvaidinti V. Kudirkos "Viršinininkai", originaliai įscenizuoti Beatričės Kerbelienės. Režisorius J. Valentinas, kuris pats vaidino svarbiausiąjį Kruglodurovo vaidmenį, esamose sąlygose sugebėjo duoti tikrai aukšto lygio kūrinių su to meto kostiumais ir puikia vaidyba. Netenka abejoti, kad V. Kudirkos minėjimas buvo

smageninė yra mašina išvadoms daryti — taikliu sąmojumu kažkada pastebėjo Chestertonas: — ir jeigu ji nustoja daryti išvadas, tai reiškia, kad yra sugedusi...

Nuostabus Bažnyčios šventųjų pavyzdys liudija, kad Dievas yra ir veikia juose. Mano paties tikėjimas man sako, kad Dievas yra arčiau manęs, negu aš pats sau. Aš tai žinau iš Jo padarinių: iš gilios ramybės, kuria mane pripildo Jo artumas; iš jėgos ir pasitikėjimo, kuriuo jis mane gaivina skaudžiausių įvykių akivaizdoje. Galbūt kam atrodys, kad aš tik įsivaizduoju. Tokiam aš neturiu geresnio atsakymo už tą, kurį Kristus davė Samarietei:

—Jeigu tu žinotum!

Ar nori sužinoti? —

—Ateik ir pažiūrėk!

Ateik į Kristaus Bažnyčią, ir sužinosi apie Dievą tą pat, ką aš apie Jį žinau".

P. B.

vienas iš pačių geriausių kultūrinių parengimų, suruoštų šiais metais mūsų kolonijoje. Būtų pageidautina, kad ypačiai jo antroji dalis būtų pakartota ko plačiausiai publikai. Br.

TAUTINIS ANSAMBLIS BERISSE

Spalio 15—16 dd. Tautinis Ansambelis buvo Berisso lietuvių svečias, savo apsilankymu labai pagyvinęs tos kolonijos kultūrinį gyvenimą. Spalio 16 d. Ansamblio choras, A. Stasiulio vadovaujamas, giedojo specialiai ta proga suruoštose lietuviškose pamaldose, kurias pravedė ir pritaikintą pamokslą pasakė kun. Dr. K. Černiauskas M. I. C. Vakare didžiausioje Berisso salėje "Estrella" buvo pastatyta Gasparo Veličkos 2 veiksmų pjesė "Šienapiūtė". Dekoracijos — dail. Romualdo Kuprevičiaus, režisūra ir pastatymas — Aleksandro Petravičiaus, tautiniai šokiai — Vyt. Namiko. Specialiais prožektoriais, atvežtais iš Lietuvos Salės Avellanedoje, buvo išgauti nepaprastai gyvi šviesos efektai, kurie labai pagyvino vaidybos ir tautinių šokių įspūdį. Antroje programos dalyje jungtinis Ansamblio choras padainavo keletą liaudies dainų. Be visų pažiūrų lietuvių, programą su dideliu susidomėjimu sekė ir nemaža vietinių argentiniečių, jų tarpe aukštų visuomenės ir spaudos atstovų, kuriems Ansamblio pasirodymas taip patiko, kad tuojau pasiūlė artimiausioje ateityje atvykti į gretimo La Platos miesto teatrą, kuris, kaip žinome, savo didumu yra antrasis visoje Argentinoje (po Colón Buenos Airese). L.

★ PENKERI TREMTIES METAI. Vilnietis žurnalistas Vytautas Alseika, susitaręs su Inf. Tarnuva, paruošė platų darbą — "Penkeri tremties metai" Tai didžiulis darbas — 752 mašinėle rašyti puslapiai, 25 statistinės lentelės, 8 diagramos, 2 žemėlapiai. Veikalas apima tremtinių gyvenimą nuo 1944 m. vasaros iki 1949 m. rudens, ir tai ne tik V. Europoje, bet ir kituose kontinentuose. Tai bus plati ir išsami mūsų tremties gyvenimo istorija.

★ SUSIRŪPINIMAS LIET. KNYGA Š. AMERIKOJE. Chicagos "Draugas" organizuoja šiuo metu rimtą knygų leidimo darbą. Dar šiais metais norima išleisti dr. Balio, Indianos Valstybės Universiteto profesoriaus iliustruotą veikalą — "Istoriniai padavimai" ir naują Ant. Vaičiulaičio novelių rinkinį.

Kazys Bradūnas, šiuo metu gyvenęs Š. Amerikoje (Baltimoro mieste), rūpinasi kultūros žurnalo reikalais. Ateinančių metų pradžioje yra numatytas "Aidų" žurnalo perkėlimas iš V. Europos į J. A. V.

★ NAUJA V. KRĖVĖS KNYGA. Netrukus V. Europoje išeis iš spaudos V. Krėvės — Mickevičiaus naujas veikalas — "Dangaus ir žemės sūnus". Tai yra rašytojo ilgų metų darbo vaisius.

★ G. PAPINI LIETUVIŲ KALBA. Dr. P. Mačiulis, buvęs Lietuvos konsulas P. Amerikoje, išvertė Giovanni Papini veikalą — "Popiežiaus Celestino VI. laiška žmonėms". Verčia taip pat G. Papinio veikalą — "Poetai ir šventieji".

Garsioji filmų žvaigždė švedė Ingrid Bergman lietuvaitei tremtinės rolėje. Šiuo paveikslu, vaizduojančiu jauną lietuvaitei pabėgėlę ant skurdaus iš lentų sukulto guolio Farfa Sabina tremtinių stovykloje prie Romos, prasideda naujoji Hollywoodo filma "Dievo žemė", pagaminta Italijoje žinomo filmų direktoriaus Rossellini vadovybėje. Tremtinių stovykloje lietuvaitei ilgisi savo krašto ir svajoja apie laisvės dienas tėvynėje, kolei pagaliau susipažįsta su jaunu žveju iš gretimo Stromboli miestelio ir išteka už jo. Filma jaudinančiai pavaizduoja mūsų brolių tremtinių liūdną likimą ir kartu parodo, kokį gražų ir neužmirštamą įspūdį paliko mūsų tautiečiai juos priglaudusiuose kraštuose. Ingrid Bergman yra pagarsėjusi daugelyje žymių filmų. Ypačiai ją išgarsino premijuota spalvota filma "Joanna d'Arc".

★ DVI PSALMIŲ KNYGOS. "Lux" leidykla tremtyje psalmes patiekė dviemėmis knygomis. Viena jų yra "Psalmių knyga" — vertimas lotynų kalbon iš pirmųjų tekstų parūpintas Bibliinio Popiežiaus Instituto su paaiškinimais Arkiv. J. Skvirecko. Antra knyga yra — "Psalmių knyga", vertimas lietuvių kalbon. Parūpino Dr. Juozapas Skvireckas, Kauno Arkivyskupas Metropolitais.

★ J. BALTRUŠAIČIO "PIAUTUVAS IR LELIJA" LIETUVIŲ KALBA. Faustas Kirša turi paruošęs spaudai poezijos rinkinį — "Šventieji akmenys". Atsidėjęs verčia taip pat Jurgio Baltrušaičio "Piautuvą ir leliją" į lietuvių kalbą.

★ C. VERAX TRIJŲ SOSTINIŲ DIENRAŠČIUOSE. "Laiko" bendradarbio Casimiro Verax seriją straipsnių apie tragingą Lietuvos būtį atspausdino "El Pueblo" Buenos Airese, "El Dia" Montevidejuje ir "El Imparcial" Santiage (Čilėje).

★ Komp. Vytautas Kerbelis per Buenos Aires Radio Mitre spalio 30 d. paskambino keletą savo kūrinių iš vizijų ciklo "Prie jūros".

Siaubingos deportacijos

1948 M. GEGUŽĖS 22 DIENOS TRĖMIMAI

1948 m. gegužės 22 d. yra viena iš tragiškiausių Lietuvos istorijoje. Gegužės 22 d. lietuvių tauta neteko viena diena daugiau kaip 100.000 gyventojų. Ir taip eina trėmimai vienas paskui kitą:

1945 metų rugsėjo mėn., toliau sekė 1946 m. vasario 16 d. trėmimas, 1947 metų gruodžio 19 d., 1948 gegužės 22 d. ir pagaliau 1949 kovo 24-27 d. d. ir birželio mėnesio trėmimai.

Ties šiais paskutiniais trėmimais ir noris daugiau sustoti, nes pirmieji yra daugiau, ar mažiau aprašyti.

Gegužės 22 d. trėmimas yra skaudesnis už visus ankstesnius trėmimus. Jis buvo parengtas su visu bolševikiniu skrupulumu, su daug didesniu, nei 1941 metų trėmimas.

RENKA ŽINIAS

1948 m. kovo mėnesio pradžioje visuose Lietuvos valsčiuose pasirodė rusų karininkų grupės. Jų skaičius svyravo tarp 10—20 valsčiuose, o miestuose, pagal gyventojų skaičių, jų buvo daug daugiau. Šie karininkai kažką dirbo užsidarę nepaprastai slaptai, neprisileisdami net ir pačių patikimiausių vietinių komunistų. Buvo aišku, kad sudarinėja kažkokius sąrašus. Pasklido gandai, kad yra ruošiami mobilizaciniai planai, nes netrukus bus prasidėjęs karas. Jie sukėlė daugeliui entuziazmo, nes nieko Lietuvoje taip nelaukiama, kaip karo. Turi būti pasibaigęs žmogaus padėtis, jei kare ieško išsigelbėjimo. Greitai visi karo entuziastai turėjo nusivilti, nes visi pajuto, kad bolševikai ruošia naują didžiulį masinį trėmimą.

Gyventojų nuotaika labai krito. Visi slankiojo kampas iš kampo. Viskas buvo nemiela, o darbas iš rankų krito. Gyventojai, išgirdę mašinų ūžimą, viską metę bėgdavo į mišką slėptis. Naktim niekas nemiegojo namie. Vieni išsikasę slėptuves miegojo pasislėpę žemėse, kiti pas kaimynus, kuriuos jautė, kad trėmimas nepalies. Daugiausia eidavo į mišką.

Naktimis vyrų, moterų ir vaikų knibždėjo pilni miškai. Sunku atpasakoti žiurpus vaizdas, kada naktim moterys ir vaikai lyjant sušalę turėjo tūnoti po medžiais.

Daugelis vaikų pradėjo sirgti. Padėtis buvo daugiau nei tragiška, bet išeities nebuvo: reikėjo slėptis, jei nenorėjai badu Sibire mirti.

VARGINA ŽMONES GANDAIS

Bolševikai pajutę, kad žmonės yra labai sujude, tyčiom pradėjo skelbti, kad trėmimų daugiau nebus, ir visokiais būdais stengėsi žmones suraminti, sakydami, kad gyventojus tyčiom "banditai" gąsdina. Kad susilpnintų gyventojų budrumą, jie tyčiom retkarčiais vėl paleisdavo gandas, kad tą ir tą dieną trėmimai bus. Visų nervai nepaprastai išitempdavo tą dieną. Už kiek laiko tie patys stribai vėl paleisdavo gandas, kad veš. Nuo to žmonės

pervargdavo, pasidarė apatiški; kiti pradėdavo galvoti: kodėl mane turi būtina vežti. Ypač sunku buvo žmonėms su mažais vaikais slėptis. Daugelis gyventojų pradėjo vėl namie nakvoti. Prieš trėmimą bolševikai visus tremiamuosius apiplėšė, išreikalavdami iš jų mokesčius, kurių suma siekė daugiau nei 20.000 rb. ir jėga privertė išpirkti valstybinę paškolą. Tik po to tuos žmones ištrėmė.

4—5 dienos prieš trėmimą buvo mobilizuotos visos mašinos, kurias mobilizavo neva kariuomenei pervežti valyt miškam. Bet svarbiausias tikslas buvo noras tik įgąsdinti vietinius gyventojus, kad miškuose nesislėptų.

BAISIOJI DIENA

Atėjo baisioji trėmimo diena. Dar saulei neišviltus, MVD "operatyvinės" grupės apsupo tremiamosios šeimos namus, ir stiprūs buožių smūgiai į duris prikėlė išsigandusius nelaiminguosius iš lovų. Į vidų išiverždavo 5—10 rusų, lydimų vieno stribo. Patikrindavo, ar visi šeimos nariai yra namie, perskaitydavo kažkokį raštą, kad tas ir tas pilietis yra 10-čiai metų ištremiamas į Sibirą. Už ką ištremiamas, nebuvo nurodoma. Ištremiamiesiems neva buvo leidžiama pasiimti maisto ir drabužių daugiau nei 100 klg, tačiau tikrumoje tai priklausė nuo operatyvinės grupės viršininko nuotaikos. Buvo atsitikimų, kad leido pasirinkti, kiek nori. Bet buvo ir atsitikimų, kad perpiaudavo duonos kepalą pusiau ir leido pasiimti tik atrėžtą kepalą pusę, sakydami: "Tai ir to greit neberekės"...

Trėmimo vaizdai nepaprastai baisūs. Visur pilna rusų kareivių. Girdėti moterų ir vaikų klyksmai. Šen ir ten matyti gaisrai. Girdėti stiprūs šaudymai, kada rusai ir stribai apšaudydavo bėgančius slėptis žmones. Rusam buvo duotas įsakymas šaudyti net moteris ir vaikus, jei tik pamatys juos bėgančius.

Sužeistiem kai kada buvo suteikta pagalba ir veždavo į ligoninę, bet tai nepaprastai retai... Dažniausiai sužeistiem nebuvo suteikta jokios pagalbos, nors buvo sužeistų ir vidurius. Sakysim. TOMKEVIČIUS, šlapikų kaimo, Seirijų vlsč. Alytaus apskrityje, mirė pakeliui neprašomosiose kančiose. Reikia pabrėžti, kad daug žmonių, ypač tie, kurie buvo patekę į rusų rankas, — tyčiom bėgo, nors matė, kad nepabėgs, nes vilties išbėgti nebuvo; tačiau jie bėgo, nenorėdami palikti savo tėvynės ir norėdami čia mirti, negu mirti neapkenčiamoje rusų žemėje.

Gegužės 22 d. trėmimas vyko smarkiai lyjant. Nepaprastos kančios buvo tų motinų, kurios su vaikais šalo miške, bet dar sunkesnė padėtis buvo tų motinų, kurios su vaikais pateko į tą gardą ir turėjo gulti į purvą išmindžiotą daugelio kojų, kartu su vaikais ir laukti kitos dienos ryto.

Kitą rytą, ant greitųjų, buvo "sudaromos" bylos. Šaukdavo iš eilės gyventojus ir versdavo pasirašyti, kad savu noru išvyksta, bėgdami nuo "banditų".

Visi, kurie sutiko pasirašyti, — jų buvo maža, — buvo apgyvendinti Sibire lengvesnėse sąlygose, ki-

VISAME PASAULYJE

GINKLAVIMOSI LENKTYNĖS

Kada pasaulį pasiekė žinia, kad rusai pasigamino atominę bombą, ir Š. Amerika pabudo iš miego ir padidintu tempu pradėjo ginkluotis. Karo reikams paskyrė 17 milijardų dolerių, ypatingą dėmesį atkreipdama į atominių bombų ir bombonešių gamybą. Karinėje srityje artimiausią pradėjo bendradarbiauti su Anglija ir Kanada, keistis su tomis valstybėmis paslaptimis apie atominę bombą, tariasi suvienodinti kariuomenių apginklavimą. Anglija numato netolimoje ateityje pati pradėti masinę atominių bombų produkciją.

Sovietai irgi stengiasi patobulinti savąją atominę bombą ir pasigaminti naujų ginklų. Jiems į pagalbą atėjo vokiečių mokslininkai, kuriuos sovietai prievarta išvežė į Rusiją. Rusams po karo į rankas pateko raketinių bombų fabrikas Peenemuen'ėj. Sovietai jo nesugriovė, bet žymiai patobulino. pagal atrastą tarnautojų sąrašą sovietams nesunku buvo surasti ten anksčiau dirbusius vokiečių specialistus, kuriuos jie privertė dirbti. Pagal vieno vokiečio pranešimą, kuriam pavyko iš sovietų pasprukti, ir pagal amerikiečių špijonažo davinius, sovietai yra labai ištobulinę raketinių bombų gamybą. Šiuo metu sovietai turi įrengę penkias raketinių bombų iššovimo vietas: dvi įrengtos Švedijos pakraščiu apšaudymui, viena Reino perėjimams, viena Vokiečių jūros pakraščiams ir viena Brenerio geležinkeliiui iš Austrijos į Italiją. Kitos šešios iššovimo vietos rengiamos dabar ir turėtų tikslą apšaudyti Jugoslaviją ir Adrijos pajūrį. Pasiruošimai abiejose pusėse eina netik karinėje bet ir politinėje srityje, daromi diplomatų pasitarimai, kuriami nauji kariniai paktai.

VOKIETIJOJ DVI VYRIAUSYBĖS

Isisteigus vakarų Vokietijojei demokratinei vyriausybei su sostine Bonnos mieste, sovietai irgi suskubo savo zonoj pastatyti liaudies vyriausybę, kuri turėtų valdyt visą Vokietiją. Tokia "vyriausybė" ir buvo sukurta spalio 7 dieną. Jos prezidentu tapo "išrinktas" W. Pieck, senas komunistas, kuris nuo

ti visi blogesnėse. Paskui atvažiuodavo mašinos, visi tremiamieji suvaromi į jas ir išvežami į geležinkelio stotis, kur stovėdavo jau parengti vagonų ešalonai su spygliuotomis vielomis ant vagonų langelių. Ir čia išveždavo nelaiminguosius į svetimą kraštą bado mirčiai.

Nesinori tikėti, kad tai įvyksta XX amžiuje. Visa tai matydamas, pradėdi visa žirdimi nekęsti vakariečių, kurie tuo laiku sėdi prie apvalių stalų su kanibalais ir svarsto įvairias žmogaus teisėm "ginti" rezolucijas, kurie jaudinasi ir protestuoja dėl 10 graikų profsąjunginių narių, tokių pat kaip niekšai stribai Lietuvoje, ir kurie nesijaudina, kada milijonai žmonių yra išžudoma. (E.)

1933 metų gyveno Maskvoj ir tik 1945 kaip Sovietų pilietis grįžo atgal į Vokietiją. Ministeris pirmininkas yra O. Grotewohl social demokratas, iš profesijos — spaustuvininkas. Jis yra didelis komunistų draugas, jo pastangomis buvo sujungtos komunistų ir socialdemokratų partijos į vieną partiją. Sovietai norėdami į save palenkėti viešąją nuomonę, žada vokiečiams daug laisvės, žada atiduotį vokiečių rankas užsienio politiką — ko nėra Bonnoj — žada greitai laiku pasirašyti taikos sutartį ir atitraukti kariuomenę. Tuo tarpu visiems yra žinoma, kad rytinėj Vokietijojej policija yra kariškai apmokyta ir apginkluota, kuri pilnai galės pavaduoti atitrauktą kariuomenę. Naująją liaudies vyriausybę teisėškai tuoj pripažino Sov. Sąjunga ir kitos sovietų įtakoj asančios valstybės. Pats Stalinas atsiuntė prezidentui Pieckui sveikinimo telegramą, o šis iš savo pusės Stalinui atsidėkojo padėkos telegrama. Ir Argentinos komunistai, veikdami pagal Maskvos parėdymą, sveikino liaudies vyriausybę. Naujoji Vokietijos vyriausybė nori bendradarbiauti su Bonnos vyriausybe, tačiau pastaroji su sovietų pakalikais nieko bendro nenori turėti. Vokietija kečiusius metus neturėjo jokios vyriausybės, o dabar turi net dvi, tik viena yra pačių vokiečių išrinkta, o kita — sovietų pastatyta.

PRIEŠKOMUNISTINĖ DIPLOMATŲ KONFERENCIJA

Spalio mėn. antroj pusėj Paryžiuje ir Londone vyko Š. Amerikos pasiuntinių iš Prancūzijos, Italijos, Rusijos, Lenkijos, Cekoslovakijos, Vengrijos, Rumunijos pasitarimai. Buvo svarstytyas Š. Amerikos politikos pakeitimas komunistinių kraštų atžvilgiu. Ypatingas dėmesys buvo kreipiamas į Tito ir Kominformo ginčą. Po pasitarimų nebuvo išleista jokio valdiško pranešimo, tačiau spėjama, kad nutarta paremti Titą, kad tuo būtų susilpnintas sovietų frontas.

Tuo pačiu laiku Singapore posėdžiavo Anglijos pasiuntiniai iš Japonijos, Kinijos, Indokinijos, Burmos, Malakos, Siamo ir Olandų Indijos. Buvo tartasi, kaip sulaukyti komunizmo plėtimąsį Azijoje, kada žlugs Kinija. Kaip matome, paskutiniu laiku pagyvėjo amerikiečių - anglų karinė ir diplomatinė veikla, siekianti sumažint komunizmo įtaką tarptautinėj plotmėj.

Š. AMERIKOJ NUTEISTI KOMUNISTAI

Amerikos visuomenė su nekantrumu laukė teismo sprendimo vienuolikai komunistų, kurie buvo suimti už šnipinėjimą Rusijos naudai ir kėsiniąsi nuversti dabartinę vyriausybę. Visi vienuolika buvo rasti kaltais ir nuteisti 5—3 metais kalėjimo ir po 10.000 dolerių pabaudos. Ši teismo eiga parodė, kokie patriotai yra komunistai ir kam jie dirba. Po šio sprendimo Š. Amerikos vyriausybė turi pagrindo uždaryti komunistų partiją, kaip buvo padariusi 1930 metais. Tada joks komunistas negalėjo į Š. Ameriką įvažiuoti, buvo laikomas valstybės priešu. Tik per pastarąjį karą amerikiečių — sovietų

santykiai labai pagerėjo, kurie, kaip matom, vėl pradeda atšalti. Tą pačią dieną, kada buvo nuteisti komunistai, buvo suimti penki sovietų piliečiai, kurie dirbo sovietų prekybos atstovybėje "Amtorg". Jie taip pat suimti už šnipinėjimą.

TREMTINIŲ PROTESTAS PRIEŠ SSSR

"NEW YORK TIMES" š. m. spalio 17 d. nr. praneša apie Lietuvos, Estijos, Latvijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Lenkijos, Jugoslavijos ir Rusijos politinių tremtinių protestą, kurį jie įteikė Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui Trygve Lie, reikalaujanti imtis atitinkamų priemonių prieš negirdėtą žmogaus teisių laužymą tuose totalitarinės komunistų tiranijos valdomuose kraštuose.

MINISTRO ST. LOZORAITĖS PAREIŠKIMAS NEW YORKE

"NEW YORK TIMES" š. m. spalio 18 d. nr. praneša, kad Lietuvos diplomatinis šefas min. Stasys Lozoraitis, išlipęs La Guardia aerodrome New Yorke, laikraštiniams pareiškė, kad atkaklus pasipriešinimas, kuris vyksta prieš okupantus Lietuvoje, ir nuolatinis Jungtinių Tautų spaudimas gali panaikinti komunistų viešpatavimą Lietuvoje. Kaip žinoma, min. St. Lozoraitis atvyko į J. A. Valstybes dalyvauti Lietuviško Meno parodoje ir visuotiniame Amerikos ir Lietuvos lietuvių kongrese New Yorke, įvykstančiame lapkričio mėn.

BUENOS AIRES SUIMTA 700 KOMUNISTŲ

Lapkričio 5 d. federalinė policija suėmė 700 komunistų, jų tarpe vadus Victorio Codovilla, Juan José Real, Alcira de la Peña ir Victor Larralde. Komunistai buvo nelegaliai susirinkę partijos būstinėje, calle Bahía Blanca 2246, ir priešinosi policijos įsakyms. Kartu buvo rasta žymus kiekis ginklų ir amunicijos.

GALO PRADŽIA?

Lapkričio 7 d. visi nelauktai Sovietų Rusijos maršalas Konstantinas Rokossovsky buvo paskirtas Lenkijos karo ministru ir kariuomenės vadu vietoj atstatyto Lenkijos maršalo Rola-Żymierski. Visiems aišku, kad sovietų maršalas Rokossovsky dabar yra tikrasis "nepriklausomos" Lenkijos diktatorius ir kad tokių "Rokossovskių" netrukus atsiras visose komunistų valdomose "nepriklausomose" valstybėse, esančiose anapus geležinės uždangos. Tokių "Rokossovskių" tikslas bus sukliudyti naują Maskvos neklaušančių "Tity" atsiradimą komunistų valdomuose kraštuose ir izoliuoti bei užgniaužti "Juodosios Katės", "Bandarevo" ir kitų slaptų organizacijų varomą laisvės sąjūdį pačioje raudonojoje armijoje.

LIETUVIŠKA BALDŲ DIRBTUVĖ

Gaminami įvairių rūšių baldai valgomiesiems, miegamiesiems ir t. t.
Savininkas

Nikodemus Skrandžius

Luzuriaga 750, Capital

T. E. 21-2577

VENECUELOS LIETUVIAI

STATOSI NUOSAVUS NAMUS

Caracas.— Visa eilė Alta Vista tautiečių jau pasistatė arba dar statosi nuosavus namelius bei namus. Tą verčia daryti Caracase esanti butų krizė. Jei sunku yra gauti kambarį viengungiams ar bevaikėms šeimoms, tai šeimoms su vaikais beveik neįmanoma — tenka pereiti tikrus kryžiaus kelius, kol susirandama išnuomavimui kokia nors pasiūrė. Be to, ir nuomos nepaprastai aukštos.

Šiuo metu Alta Vistoje stūkso jau keli lietuvių nameliai, duodami rimtą pastovumo pagrindą čia besikuriančiai virš 100 lietuvių kolonijai. Pažymėtina, jog pas lietuvius namų savininkus beveik visuomet randa pastogę, kaip nuomininkai, ir kiti tautiečiai, pavz., Mikšio namuose, be jo šeimos, gyvena dar šeši vyrukai ir jo patalpa krautuvei naudojasi prekybininkas Enzelis.

GRAŽUS TALKOS PAVYZDYS

Caracas.— Carapos priemiestyje lietuvis Morikūnas įsigijo žemės sklypą ir statosi namą. Statyboje jam talkininkauja beveik visi apylinkės lietuviai, skirdami tam savo laisvalaikio valandas.

Tai gražus lietuviško solidarumo ir susiklausymo pavyzdys. Ši talka jau prieš Kalėdų šventes Morikūnų šeimą įgalins įsikurti nuosavoje pastogėje.

ATVYKSTA NAUJŲ LIETUVIŲ

Caracas IRO įstaigos direktoriaus amerikiečio generolo Vincent Meyer pranešimu š. m. spalio mėn. pabaigoje iš Italijos, Genovos uosto, išplaukė su 500 išvietintųjų asmenų laivas, kurio paskirtis yra Venecuela. Šiame transporte laukiama ir kelių lietuvių.

Šis transportas su išvietintaisiais yra pirmas Venesuelon po vienerių metų pertraukos, nes, įvykus 1948 m. spalio 18 perversmui, laikinai tremtinių organizuotas įvažiavimas buvo sulaukytas.

Šia proga pranešame suinteresuotųjų žiniai, kad Caracaso IRO įstaiga randasi Edificio Pas de Calais patalpose. Jos direktoriaus pareiškimu spaudai, ši įstaiga yra pasirengusi pagelbėti kuo gali Venecueloje besikuriantiems tremtiniams — darbo susiradimo, dokumentų susitvarkymo ir kt. reikaluose.

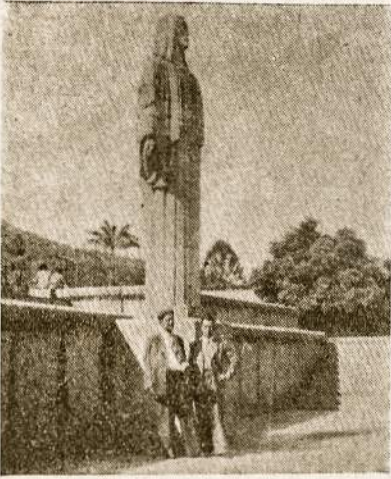
PIRMOJI LIETUVĖ STUDENTĖ

Į Venecuelos Centralinį Universitetą nuo šių mokslo metų pradžios priimta tikrąja studente Irena Staškevičienė — Balčiūnaitė. Sveikiname pirmąją Venecuelos lietuvių studentę ir linkime sėkmingai užbaigti tėvynėje pradėtas medicinos studijas.

Sekančiais studijų metais tikimasi turėti jau kelis lietuvius studentus, nes tik dokumentų laiku nesutvarkymas jiems neleido pradėti studijuoti šįmet.

VLSS PLEČIA SAVO VEIKLĄ

Venecuelos Lietuvių (Savišalpos) Sąjunga sparčiai žengia pirmyn organizavimosi darbe. Be veikiančių Caracaso, Maracay, Valenzijos, Barquisimeto ir Maracaibo skyrių, steigiami nauji Chivacoa, Puerto Cabelo, Belen ir Puerto La Cruz skyriai.

Kaz. Balčiūnas ir Vl. Martišauskas, uolūs lietuviškos spaudos platinimo talkininkai, prie Antimano, Caracas, Kristaus paminklo.

SEKMADIENIO VARGO MOKYKLOS

Caracaso VLSSS skyriaus valdybos iniciatyva organizuojama sekmadienio vargo mokykla, kurioje bus dėstoma tikyba, lietuvių kalba, literatūra, Lietuvos istorija ir geografija. Mokytojais pakviesti p. p. Minkeliūnienė, Landsbergytė, kun. Sabaliauskas ir Kukanauza.

Artimoje ateityje panašios mokyklos susiorganizuos ir kitų VLSS skyrių veikimo apylinkėse.

LIETUVIŠKO VEIKIMO SKATINTOJAI

Maracay— Inž. Vl. Venckus, kuris dirba vienoje amerikiečių b-veje kaip inžinierius - chemikas, yra Maracay lietuviško judėjimo pagrindinė ašis. Jo nuomojamoje viloje randa prieglaudą visi lietuviški subuvimai bei susirinkimai.

Jam nuoširdžiai talkininkauja prekybininkas J. Bieliūnas, turįs jau net dvi foto reikmenų parduotuves (Maracay ir Valencijoje).

Šių dviejų tautiečių iniciatyva, visiems kitiems uoliai bendradarbiaujant, Maracay lietuviai sudaro vieną iš geriausiai organizuotų ir susiklausiusių Venecuelos lietuviškų kolonijų.

PADIRBDINO ALTORIŲ

Valencija. Vyt. Dubausko ir jo dviejų bendrininkų: italo ir prancūzo stalių dirbtuvė puikiai verčiasi. Turi gana daug užsakymų. Prieš kiek laiko jie įrėngė net Puerto Cabello kat. bažnyčiai altorių.

LIETUVIAI ALAUS GAMYBOJE

Didžiausiame Venecuelos alaus bravore "Polar" jau dirba net septyni lietuviai: Kaz. Balčiūnas, Vl. Martišauskas, I. Staškevičius, Vl. Morkūnas, Petr. Miliūnas, Kaz. Gintautas ir Eug. Kurilavičius.

Daugumas jų gyvena fabriko blokuose ir yra patenkinti darbo sąlygomis bei gaunamu atlyginimu. Pirmasis čia susirado darbą. Vl. Martišauskas, o vėliau, jam padedant bei rekomenduojant, buvo priimti ir kiti lietuviai.

"LAIKO ATSTOVAS VENECUELOJE

J. KUKANAUZA

Žinomas kultūrininkas, Venecuelos Lietuvių S-jos Centro V-bos narys J. Kukanauza yra "LAIKO" atstovas visose Venecuelos lietuvių kolonijose, įgaliotas rinkti pinigus už prenumeratas ir atlikti visus su laikraščiu susijusius patarnavimus. Jo adresas:

Sr. J. Kukanauza
Quinta San Francisco
Av. Trujillo
Urb. Guaicaipuro
CARACAS, Venezuela.

Lietuviai Australijoje

Rašo J. MOCKŪNAS

Prieš dvejus metus pirmas lietuvių būrelis iš Vokietijos DP stovyklų pasiekė tolimąją Australiją. Nuo to laiko Australijon iš Europos atvyko virš 60.000 DP, jų tarpe apie 3000 lietuvių.

Visi atvykstantieji Australijon tremtiniai yra įsipareigoję dirbti 2 metus tą darbą, kurį valdžia skiria. Tai nėra malonu, nes retas kuris gavo savo specialybės darbą. Veik visi turi dirbti paprastą fizinį darbą, kurio australai nenori. Dauguma vyrų dirba miškuose, prie geležinkelių, vandentiekio, plytinėse, kai kuriuose fabrikuose ir kt. Moterys daugiausia ligoninėse, sanatorijose, valgyklose, namų ruošoj. Dauguma DP šeimų būna priversti laikinai išsiskirti, nes butų trūkumas čia labai didelis. Ir dažnas reiškinys kad žmona dirba mieste, ligoninėj, kur ir gyvena, o vyras už kelių šimtų mylių prie geležinkelio palapinėj ar kt. Šiaip pragyvenimas ir galimybė įsikurti nėra sunkus.

Atvykusieji lietuviai tuoj pradėjo organizuotis ir veikti. Jau nuo seno veikusi Australijos Lietuvių Draugija (šiemet švenčia 20 metų sukaktį), naujai atvykusių buvo sustiprinta ir įsteigta nauji skyriai. Be jos čia įsikūrė šv. Kazimiero Dr-ja, Lietuvių Kultūros Fondas, skautai. Visos organizacijos, kiek sąlygos leidžia, plečia savo veiklą. Ruošiami minėjimai, koncertai, parodos ir kiti pasirodymai australų visuomenei. Organizacinį darbą kliudo didelis lietuvių išblaškymas po visą kraštą, bet didesniuose miestuose lietuviai greičiau susiburia. Šiuo metu Australijoje leidžiami net 3 lietuviški laikraščiai: "Mūsų Pastogė" — savaitraštis, Australijos Lietuvių Dr-jos leidžiamas, spausdinamas spaustuvėj; "Australijos Lietuvis", dvisavaitinis, spausdinamas rotatorium ir "Užuovėja" — mėnesinis žurnalas, leidžiamas šv. Kazimiero Dr-jos, rotatorium spausdinamas.

Sydney ir Adelaidės miestuose jau kuriasi ir pirmosios šlame žemyne lietuviškos parapijos. Nors dar nei savo bažnyčių, nei namų čia neturima, bet patalpomis aprūpino Australijos katalikų dvasiški. Sydney mieste gauta naudotis dviem didelėm salėm ir kitais kambariais. Vienoje iš tų salių įrengiama lietuviška koplyčia. Šiuose namuose kuriasi

Iš Čilės lietuvių gyvenimo

“DRAUGO” Redaktorius Dr. J. Prunskis — Čilės Kardinolo svečias. Santiago kardinolas, sužinojęs iš lietuvių kunigų, kad atvyksta žymus lietuvių katalikų redaktorius Dr. J. Prunskis, pasiūlė kambarį savo rūmuose. Santiage garbingą svečią pasitiko lietuviai kunigai ir tiesiog nugabeno į kardinolo rūmus. Kaip kardinolo svečias, “DRAUGO” Redaktorius aplankė žymiausias Santiago dienraščius “EL DIARIO ILUSTRADO” ir “EL MERCURIO”. Sekančią dieną dienraščiai įdėjo svečio fotografiją ir aprašė apie jo kelionę po Pietų Ameriką, šiaurės Amerikos lietuvių kultūrinį gyvenimą, dienraštį “DRAUGĄ”, lietuvius Čilėje, Lietuvos okupaciją, lietuvių tautos naikinimą, išvežimus į Sibirą ir lietuvių rezistenciją bolševizmui. Taip Dr. J. Prunkio apsilankymas Santiage išgarsino Lietuvos reikalus Čilės spaudoje.

Pasisvečiavęs Santiago lietuvių tarpe, aplankęs Santiago įžymybes, Valparaisą ir kurortą Viña del Mar, 8 spalio lietuvių išlydėtas “DRAUGO” Redaktorius išskrido į Peru.

T. A.

Kenčiančios Lietuvos diena Santiage. Čilės sostinėje Santiage Tėvų Karmelitų bažnyčioje spalio 15 — 23 dd. buvo surengta novena prašant taikos ir išlaisvinimo bolševikų okupuotiems kraštams. Buvo paskirta po dieną: Vengrijai, Čekoslovakijai, Jugoslavijai, Ukrainai, Lenkijai, Lietuvai. Kas dieną sakė pamokslus iš tų kraštu kilę kunigai, nušviesdami religinę padėtį savo krašte. Lietuvai buvo skirtas šeštadienis 22 spalio. Pamokslą apie kenčiančią katalikišką Lietuvą pasakė kun. T. Narbutas. Tarp gausiai susirinkusių čilėnų bažnyčioje buvo ir Santiage gyveną lietuviai.

A.

Vos išsigelbėjo Santiage gyvenanti p. Šukštienė. Spalio 16 d. rytą išgirdo braškant lubas. Atėjusios draugės paraginta vos spėjo su savo mergyte iššokti iš lovos, kai lubos krito, užversdamos lovą. Buvo sudaužyta siuvamoji mašina, radio, prakirstas stalas. Dieną anksčiau 7 metų mergytė buvo meidulis į Mariją, kad apsaugotų nuo nelaimių.

NAUJAI ATVYKĘ LIETUVIAI

Rugpiūčio pabaigoje į Santiago de Chile lėktuvu atvyko trys nauji lietuviai: kun. J. Kardauskas, M. Kardauskaitė ir kun. Kostas Veselauskas. Jų kelionė buvo ilga: Neapolis, Irlandija, Kanda, New Yorkas, Miami, Panama, Peru, Santiagas.

Lietuvių Katalikų Centras, kuriam vadovauja energingas kun. J. Tamulis. Adelaidėje gauta naudotis nedidele bažnyčia ir sale. Čia energingai dirba kun. Dr. P. Jatulis. Kiti 3 lietuviai kunigai dirba pereinamose stovyklose, į kurias atvežami imigrantai iš Europos.

Lietuvių veiklai ir jų pasirodymams australai rodo didelio dėmesio ir dauguma jų reiškia nuoširdžias simpatijas. Ypač gražią paramą rodo mums australai katalikai.

Santiago lietuviai išlydi Dr. J. Prunskį (iš kairė į dešinę): kun. L. Zaremba (buv. kun. Dr. J. Prunskio mokinytis), kun. Dr. J. Prunskis, kun. A. Kardauskas, p. Irena Šukštienė, kun. Dr. Titas Narbutas, Julius Kakarieka, Marija Kardauskaitė ir Paulius Stelingis.

Kun. Kardauskas išvyko dirbuotis į Viña del Mar. Tai vienas iš gražiausių kurortų visoje Pietų Amerikoje.

LIETUVIŲ KATALIKŲ LAIŠKAS POPIEŽIUI PIJUI XII “EL DIARIO ILUSTRADO” PUSLAPIUOSE

Žymiausias Santiago dienraštis “El Diario Ilustrado” š. m. rugpiūčio 25 d. n-ryje, pirmame puslapyje, įdėjo lietuvių katalikų laiško Popiežiui Pijui XII vertimą. Žymesnės laiško antraštės buvo tokios: “Gyvi pavydim mirusiems”, “Bolševizmas pasirošęs sunaikinti civilizuoto pasaulio kultūrą ir krikščionybę — sako lietuviai katalikai”, “Kasdien kalami ginklai užkariauti visą pasaulį” ir k.

Kun. M. Pusčius, salezietis, mokytojai Punte Arenas miestelyje prie Magellano sąsiaurio (Ugnies Žemėje), rašo: “Širdingai dėkoju už “LAIKO” pasiuntimą... Laikraštis labai įvairus, įdomus ir turiningas. Matyt, Pietų Amerikos lietuviai vienija savo gerąsias jėgas ir aktyviai dirba tautinį, kultūrinį ir religinį darbą net svetimose padangėse. Lietuvis visur kūrybingai nušiteikęs. Gaila, kad aš esu taip toli nuo kitų brolių...”

Lauksime lietuviškojo misijonieriaus įdomių reportažų apie gyvenimą Ugnies Žemėje. Red.

Inž. A. Muraitis, dirbęs keramikos karbą Lota-Alto (Casilla 11, Chile), labai pasiilgęs lietuviškos aplinkos. Keramikos — labai pelningas verslas. Didžiulis Lotos keramikos fabrikas tesudaro dvidešimtąją dalį viso anglies kasyklų bendrovės turto, o pelno duoda dukat daugiau negu visa bendrovės kasyklų pramonė. “Man atrodo”, rašo inž. A. Muraitis, “kad ši keramikos pramonė Argentinoj taip pat neišvystyta ir todėl keliems padoriams lietuviams susidėjus nepamėginti, juk molio randama devynios galybės visur labai daug. Mielu noru pagelbėčiau visais specialiais nurodymais, o jų aš labai daug turū. Net kapitalas čia nesudaro svar-

1949 m. lapkričio 27 d., sekmadienį, 18 val.

Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda,
įvyks didžiulis

PIANISTO ANDRIAUS KUPREVIČIAUS

KONCERTAS

kurį ruošia populiariusis mūsų kolonijos veikėjas ir ilgametis jos klebonas

kun. Kazimieras Vengras M. I. C.

Programa:

I.

Du choralai J. S. BACH
Sonata L. van BEETHOVEN

II.

Baladė en fa mayor
Valsas en la menor
Scherzo en si bemol menor CHOPIN

Paguoda
Vengrų rapsodija Nr. 12 FR. LISZT

★

Prieš programą sveikinamąjį žodį tars kun.
Kazimieras Vengras M. I. C.
Įėjimas nuo 1 iki 5 pezų.

Visi kviečiami būtina dalyvauti paskutiniame muzikos festivalyje šiais metais.

Jau galima gauti naujų, Šv. Cecilijos Choro
pagamintų

LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ

3 plokštelėse yra Šv. Cecilijos Vyrų Choro įdainuotos liaudies dainos, pianistui Andriui Kuprevičiui dalyvaujant. Ketvirtojo plokštelėje yra pianisto A. Kuprevičiaus įskambinti Čiurlionio 2 Prelūdai ir smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės įgriežta Budriūno "Rauda". Vienos plokštelės kaina \$ 8.—. Galima gauti Lietuvių Parapijoje, pas Šv. Cecilijos Choro vedėją V. Rymavičių, pas reikalų vedėją K. Misiūną ir per bet kurį Šv. Cecilijos choro narį.

baus vaidmens, tik gal pagreitina įmonės greitą augimą. Turint krašto viduje aukštą gaminių poreikimą, savaime gaunasi kapitalas. Šiuo principu aš Lietuvoj gan didoką keramikos įmonę įsteigiau, taip pat keletą įmonių Čekoslovakijoje ir Vokietijoje pakėliau į gausesnę gamybą",

"Lietuvių kalbos vadovą" per Dr. T. Narbutą jau užsisakė 7 Chilės lietuviai ir atsiuntė prenumeratos pinigus (po 20 arg. pezų) "LAIKUI", kad persiųstų jo leidėjams į Vokietiją.

KRONIKA

BUENOS AIRES — AVELLANEDA

ATVYKUSIŲ MISIJONIERIŲ PAGERBIMAS

Spalio 11 d. iš J. A. Valstybių į Buenos Aires atvyko 3 kunigai marijonai: kun. Jonas J. Jakaitis M. I. C., kun. Kazimieras P. Vengras M. I. C. ir kun. Aleksandras J. Margis M. I. C. Uoste, be keletos kunigų, juos sutiko p. K. Deveikis su Ponia, p. Urbietis, p. I. Padvalskis, pp. Poviloniai, pp. Mainoniai, p. Sakalauskas ir kiti. Viešas susipažinimo pobūvis įvyko spalio 16 d. Lietuvių Salėje, kurioje be gausios publikos dalyvavo visuomenės ir organizacijų atstovai. Spalio 29 d. Liet. Aušros Vartų parapijai priklausantieji vietiniai argentiniečiai taip pat suruošė jaukų susipažinimo pobūvį, kurio metu Maldos Apaštalavimo trupė pastatė įdomią komediją ir davė kitokią įvairią programą. L. K.

ANTRASIS SKAUTŲ LAUŽAS

Spalio 30 d. Lietuvių Salėje įvyko antrasis neseniai susiorganizavusių lietuvių skautų laužas. Laužą padegti buvo pakviestas populiariusis kolonijos veikėjas ir ilgametis jos klebonas kun. Kazimieras Vengras M. I. C. Įdomią programą pravedė skautų vadovas V. Lesniauskas. Gausi publika su dideliu susidomėjimu ir simpatija sekė kiekvieną kolonijos jaunimo pasirodymą, o patys jauniausieji, kurie dar nesuskubo įsirašyti į skautus, iš didelio susižavėjimo beveik lipo ant scenos. Reikia tik linkėti, kad liet. skautų brolija netruktų suburti ko daugiausia mūsų kolonijos jaunimo ir atliktų tą didelį auklėjimo darbą, kurio iki šiolei taip pasigesdavome. L. K.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės reikalu yra gautas 17 psl. mašinėle rašytas VLIKo raštas. Reikia dėliauti, kad susidomėjimas šia visų pažiūrų lietuvių apimančia organizacija auga. Jau daromi pirmieji pasitarimai Laikinio Organizacinio Komiteto sudarymui Argentinoje. Kad į tokį komitetą turi įeiti visų srovių padorūs lietuviai, "LAIKAS" praėjusio nr. vedajame rašė: "Reikia tačiau neužmiršti, kad tik teisingas visų srovių lietuvių traktavimas ir pakanta atneš taip brangią vienybę".

Salvotos lietuviškos filmos, kurias rodė J. Gilvydžio kino teatras "Vytis" Lietuvių Salėje Avellanedoje lapkričio 6 d., kaip paprastai sutraukė nepaprastai daug tautiečių iš Buenos Aires ir apylinkių. Tai rodo, kaip gyva yra tėvynės meilės ir jos ilgesys mūsų kolonijose.

Kun. J. Jakaitis M.I.C., kun. K. Vengras M.I.C. ir kun. A. Margis M.I.C. padarė mandagumo vizitus Poniai Emilijai Čekanauskienei, pp. K. ir inž. J. Čekanauskams, pp. Deveikiams, pp. Poviloniams, pp. Sturevičiams, pp. Mainoniams, pp. Buzams ir kitiems. Ta proga surengtuose priėmimuose jie susitiko su įvairių profesijų atstovais ir arčiau susipažino su margu mūsų kolonijos lietuvių gyvenimu.

(L)

PAIEŠKŲ

JUOZO ŠVABAUSKO, gim. 1924 m. Sudvajiškių km., Pavišiuų valsč., jo tėvas Kazimieras Švabauskas. Žinantieji jo adresą prašomi pranešti "LAIKO" Redakcijai.

Šalučkos Kazimiero, 1929 m. iš Ustukių km., Pasvalio valsč. išvykusio į Bs. Aires paieško Povilas Gugas. Kreiptis į "LAIKO" Red.

Paulina ir Vl. Urbiečiai, sūnaus Henriko metinių proga savo namuose surengė artimųjų ir bičiulių priėmimą, kuriame dalyvavo kun. J. Jakaitis M.I.C., kun. K. Vengras M.I.C., Ponia Emilija Čekanauskienė su dukra Irena, pp. K. ir inž. J. Čekanauskai, p. J. Sudnius su Ponia, p. J. Petronis su Ponia, inž. A. Dičius su Ponia, Dr. Zotovas, Dr. Laucis ir kt.

LIETUVIŠKOS KRIKŠTYNOS MARTINEZ

Ponų Aleksandros ir Petro Mačiulių gražiamame name Martinez spalių 12 d. įvyko jų dukrelės Lilianos krikštynos. Krišto tėvai buvo Bronė Galbuogytė ir Stasys Džiugys. Krišto apeigoms atlikti buvo pakviestas iš Avellanados kun. P. Garšva, p. Mačiulio kaimynas iš Lietuvos. Tarp svečių buvo matyti p. p. Nekrošiai, Džiugiai, Pociai, Naciai, Kundrotai, Marcinkevičiai, Gučiai, Galbuogiai, agr. Šantaras su šeima ir šeimnininko giminaičiai Gokai ir Bartkai. Įdomu, kad dauguma svečių buvo raseiniečiai ir dėlto daugiausia skambėjo raseiniečių tarmė ir raseiniečių dainos.

Korsp.

Jadvyga Kuncaitienė, "LAIKO" atstovė Kordoboje ir žymi jo bendradarbė, lapkričio 5 d. atvyko į Buenos Aires, kur dalyvavo bendradarbių posėdyje ir tarėsi dėl lietuviškų filmų parodymo Kordoboje. Lapkričio 8 d. vėl išvyko į Kordobą.

A. A. JONAS TONKŪNAS

Spalio 8 d. mirė pavyzdingo gyvenimo lietuvis Jonas Tonkūnas, sulaukęs vos 43 m. amžiaus. Kilęs iš Pušaloto valsč., į Argentiną atvyko prieš 20 metų.

Liko nuliūdusi žmona, duktė Onutė, "Vyčių" dr. jos sekretorė ir Šv. Cecilijos Choro narė, ir 13 metų sūnus. Nelaimės ištiktai šeimai "Vyčiai" surinko iš savo artimųjų ir pažįstamų tarpo 690 pezų laidotuvių išlaidoms padengti.

KORDOBA

Laukinama svečių iš Buenos Aires. Susivienijimo Lietuvių Argentinoje 6 Kordobos skyrius gruodžio 3 d. švenčia penktuosius savo gyvavimo metus. Į ta proga ruošiamą šventę iš Buenos Aires laukiama Susivienijimo L. A. vaidintojų trupė su Centro atstovais.

J. K.

Nauja lietuviška krautuvė Pereitą mėnesį taos atidaryta nauja lietuviška manufaktūros prekių krautuvė "Anita", Av. Patria 239. Savininkė yra Ponia Valerija Bendinskienė. Galima tikėtis, jog ir ši lietuviška krautuvė, kaip ir kitos (p. p. Žedonių, p. p. Busilų ir kt.) sėkmingai vystysis, nes kaip pasirodo, lietuviai yra gabūs prekybininkai ir puikiai gali konkuruoti su kitais. Poniai Bendinskienėi linkime geriausio pasisekimo!

Lietuviškos vestuvės. Pavasaris lietuvių kolonijoje prasidėjo su pavasarišku įvykiu: spalių mėn. 1 dieną įvyko civilinės ir bažnytinės p-lės Elenos Meilutytės ir p. Antano Janulio jungtuvės. Ta proga jaunojo namuose buvo suruoštos vaišės, kuriose dalyvavo jų giminės ir draugai; daug dainuota ir prisiminta senoviški vestuvių papročiai Lietuvoje. Po to jaunoji pora išvyko į kalnus.

Jaunoji Ponia Janulienė neseniai atvykusi iš Europos, o ponas Antanas Janulis — čia gimęs lietuvis, neužmiršęs savo kalbos nei papročių. Gražiai lietuviškai porai linkime daug daug laimės ir ištesėjimo savo pasiryžime sukurti tikrai pavyzdingą lietuvišką šeimą.

Atvyko nauja lietuvių šeima. Geras Cordobos provincijos oras pamažu pradeda prisivilioti ir daugiau neseniai atvykusių lietuvių. Taip šlo mėnesio pradžioje iš karštos Chaco gubernijos į "Cordobą" persikėlė dipl. ekon. Vladas Šimoliūnas su Ponia

Lietuvaitės krikštynos Milano katedroje. Neperseniai garsiojoje Milano katedroje įvyko Adelės O. Voksvaitės ir Andriaus Katuchino, Argentinos konsulo Milane, pirmgimės dukrelės Kristinos Lilijos krikštynos. Krišto tėvu buvo garsusis Argentinos automobilizmo čempionas Juan Fangio, kuris š. m. birželio 26 d. tarptautinėse automobilių lenktynėse Monza autodrome laimėjo pirmąją premiją. Trečiasis iš kairės yra Argentinos konsulas Milane Andrius Katuchin, 7-as iš kairės — Juan Fangio, 10-a iš kairės — Ponia A. O. Voksvaitė - Katuchinienė su dukrele ant rankų, ir 11-a iš kairės yra jos motina Ponia Voksivienė, krikštynų proga iš Berisso nuvykusi į Milaną.

Joana, dipl. farmaceute. Jau susirado butuką ir turi pažadėtą darbą, taip kad pradžia gana sklandžiai praėjo. Nugalėję ir kitus sunkumus, reikia tikėtis, pamils gražiąją Cordobą taip pat, kaip ir kiti čia apsigyvenę tautiečiai.

J. K.

LA PLATA

A. a. Stasys Bogušas

Mirė Stasys Bogušas. Rugsėjo 4 d., sulaukęs 42 m. amžiaus, La Platoje pasimirė šviesus lietuvis a. a. Stasys Bogušas. Velionis gimė 1907 m. Pagražančių km., Kelmės valsč. Baigęs Kražių progimnaziją, 1928 m. atvyko į Argentina. Kurį laiką redagavo "Argentinos Aidą" ir uoliai dirbo visuomeninį darbą. Žymus filatelistas, paliko pilną Lietuvos pašto ženklų kolekciją. Lietuvoje turėjo 3 brolius ir 2 seseris (brolis Juozas — kunigas). Paliko nuliūdusią žmoną Bronę Rymavičiūtę ir 3 vaikučius: Albertą (10 m.), Julytę (7 m.) ir Jurgiuką (4 m.).

Berisietis.

MONTEVIDEO

Pavykęs vakaras. Rugsėjo 25 d. U. Liet. Kultūros Dr-jos Meno Sekcija surengė kan. Tumo - Vaižganto 80 metų gimimo sukakties minėjimą. Apie didįjį sukaktuvinį paskaitą skaitė liet. mokyklos vedėjas A. Kevėža. Sekė scenos vaizdelis "Xino šešėlius", kurį paruošė ir režisavo p. Jakubėnas. Po to A. Kevėža paskaitė savo poezijos, o mergaičių plastikos ir tautinių šokių grupė, mokyt. p. Stanevičienės vadovaujama, pašoko taut. šokių. Vyt. Stendelis A. Sabaliauskaitė, St. Valentinitė ir V. Radzevičiūtė padeklamavo keltą momentui pritaikintų eilėraščių. Be šių vyresniųjų deklamavo ir jauniausieji kolonijos atstovai: R. Užkevičiūtė, G. Švobaitė, A. Valentinitė, A. Debesys, L. Haytutz, St. Aleksandravičiūtė. Visus nustebino vietinės tautos mergaitė Neli Hernandez, lietuviškai padeklamuodama "Tu ir linai". Galop vyrų choras padainavo keletą naujų patrijotinių dainų. Pageidautina ir daugiau tokių kultūringų ir įdomių parengimų.

Ramunė.

Graži pavasario šventė. Spalio 8 d. Urugvajaus Liet. Kultūros Dr-jos Meno Sekcija surengė Dr-jos patalpose išpūdingą pavasario šventę. Po įžanginių

sekcijos pirmininko A. Kevėžos ir Dr-jos pirm. J. Jazausko žodžių buvo suvaidinta 2 veiksmų komedija (B. Steponis, Vyt. Stendelis, A. Sabaliauskaitė, J. Stendelis ir J. Arbačiauskas). Sekė mergaičių taut. šokių baletas, kuriam vadovauja treminė mokytoja Stanevičienė. Nemažiau publikai patiko ir Nijolytės Stanevičiūtės melodeclamacija. Deklamavo V. Vidžiūtė, V. Radzevičiūtė, A. Valentinitė, Ad. Debesys ir Pranas Baliukonis. Urugvajietės jaunuolės Neli Capiz ir Rodriguez Hernandez maloniai visus nustebino, taip pat padeklamuodamos lietuviškai. Pabaigoje buvo linksmi kupletai ir choro dainos, vadov. Vyt. Dorelio ir K. Vilko. Vyt. Stendelis ir Alb. Grigaitė padainavo duetą. Gausi publika parengimu buvo labai patenkinta. X. X.

Pobūvis Tomkinson parke. Spalio 23 d. U. L. Kultūros Dr-ja suruošė įdomią pavasario gegužinę Tomkinson parke, į kurią apsilankė ir Lietuvos Ministras Dr. K. Graužinis su šeima.

Vinc'o Kudirkos 50 metų mirties jubiliejaus minėjimas, ruošiamas U. L. Kultūros Dr-jos, įvyks lapkričio 20 d.

Naujai scenos uždangai U. L. Kultūros Dr-jos salėje įtaisyti per A. Žilinską ir F. Grigą aukojo (skaičiai reiškia pezus): J. Jazauskas 2, M. Svečiulis 2, K. Vidžius 2, P. Vajauskas 2, A. Brazys 2, A. Klimas 1, P. Derinčius 1, A. Žilinskas 1, J. Ramonas 1, P. Zupka 1, F. Markevičius 1, A. Kaušinis 1, A. Bartašiūnas 1, M. Baliauskas 1, A. Jaškelevičius 1, M. Neveriūtė 1, J. Remeika 1, O. Rakicienė 1, A. Čekus 1, K. Vilkas 1, Br. Grigienė 1, J. Scenulevičius 1, J. Sabaliauskas 1, A. Žardinas 1, A. Buliauskas 0.50 ir P. Kavaliauskas 0.50. Uždangai aukojuosiems, ją pasiuvusiai p. Bronėi Klimienei ir dažytojui p. J. Valaikai taria nuoširdų lietuvišką ačiū

U. L. Kultūros Dr-ja.

PR. ŠACIKAUSKO "ŽYGIAI" BOLIVIJOJE

Mūsų turimosios informacijomis p. Pr. Šacikauskas, Gabrio agentas Pietų Amerikoje, tituluodamas save "ministro delegado" titulu, išdrįso kreiptis raštu į Bolivijos Respublikos Prezidentą ir, jį suklaidinęs, buvo net gavęs iš jo atsakymą. Ryšium su šia Lietuvai žalinga veikla, kuri įneša dezorientacijos svetimųjų tarpe, mes patyrėme, kad atitinkamos Lietuvos įstaigos gavo labai įdomios dokumentacijos apie p. Šacikausko "atsižymėjimus" Bolivijoje, kur jis 1931 metais buvo besirengęs "reformuoti" to krašto policiją, ir apie tos aferos liūdnas jam pasekmes.

Toji dokumentacija bus tikrai naudinga, jei tas ponas nenurims ir bandys dar toliau kenkti mūsų tautos reikalams.

L. K.

ELEKTROS INSTALIACIJA

Namuose ir dirbtuvėse. Įvairių elektrinių prietaisų bei motorų taisymas.

P. Mačernis

Isleta 3865

4 de Junio

Dr. Med. Juozas Gintyla

Žinomas išijų (ischiatrica), reumato ir artritis ligų specialistas, išgydęs visas šių ligų formas jo paties dar Lietuvoje išrastu gydymo metodu, prieš pora metų atvykęs į Argentiną ir jau gavęs visas gydymo teises, priima ligonius garsaus gyd. Dr. Cantilo konsultoriume

Av. M. Quintana 585, Capital, T. E. 41-2714
kasdien 15—19 val., šeštadieniais 10-13 val.

★

Jau ir Argentinoje nevienas nepagydomu pripažintas ligonis buvo pagydytas Dr. J. Gintylos išrastu metodu. Lietuviams daroma žymi nuolaida.

IEŠKAU GYVENIMO DRAUGĖS

ne jaunesnės kaip 25 metų, lietuviavitės ar ukrainietės. Esu 38 metų amžiaus mechanikas, nevedęs. Rašyti: A. Pigaga, Brasil 2434, Avellaneda.

Lietuviškas Saldainių Fabrikas "KAUNAS"
gamina įvairių rūšių saldinius

"BIRUTĖ"

Albinas Josys ir Juozas Kalvelis
Savininkai

Calle 7 esquina 20

La Plata

V. RASIŪNO OPTIKA

Gral. Mariano Acha 876, Morón

Darbo valandos: Penktad. 16-18, Šeštad.
13-17 ir Sekm. 13-16 val.

Patogiasias susisiekimą col. 10
(iki klubo "Pomona")

Jeį siuvėjas reikalingas,
Būk taupus, ekonomingas:
Drąsiai ženki pas NENIŠKĮ,
Negaišuodamas nė biškį.

Siuva jis ir miesto frantams
Ir įtinka elegantams.
Nors pigiai paims siuvėjas,
Džiaugsies, į svečius nuėjęs!

JUOZAS NENIŠKIS

Didelis angliškų medžiagų pasirinkimas.

Céspedes 2485 (altura: Cabildo 1200)

Belgrano, Bs. Aires — T. E. 73, Pampa 2916

JUOZO SABALIAUSKO

KRAUTUVĖ IR PIENINĖ

Rūgštus ir saldus pienas. Mandagus ir greitas
patarnavimas.

Cuba 3986, Cerro, Montevideo.

"LIETUVOS AIDAI"

Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną
sekmadienį 8 val. 30 min.

Radio Mitre LR6

Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecanico, Aluminio y Herra-
jes en General. Sección Mecanica y Estampados
Matrices de Todas Clases y para Toda Industria

EDUARDO JUSYS

Molinos de Raffo 473

Montevideo

Telefono: 22 53 05

Jeigu nori pirkti arba parduoti
žemės sklypą (lotą)

bet kokio dydžio ir bet kokioje vietoje
kreipkis į

ANTONIO ZIDELIS

J. A. ROCA 1047, HURLINGHAM — F. C. P.

T. E. 655 - 0423

RUDOLFO KUREIKIO**LIETUVIŠKA KIRPYKLA**

Brasil 800, 4 de Junio (priešais Lietuvių Salę)

DIPLOMUOTA MODISTĖ
MAGDALENA TUMOSIENĖ

Priima įvairius sezoninius ir proginius
užsakymus

Sarmiento 510

Avellaneda

Pirmaeilis Moterų Grožio Salonas

KIRPYKLA "LA RUBIA"

Savininkė:

ONA KASPARIENĖ

Soler 3441

Bs. Aires T. A. 79, Gómez 2528

ALFONSO BARTAŠIŪNO

Metalų liejimo ir apdirbimo įmonė

Zapican 2789

Montevideo

Telefono: 23 7 48

PRITYRUSI MODISTĖ**ONUTĖ ZUPKIENĖ**

Gral. Aguilar 1253

Montevideo

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIĐŲ
Dirbtuvė – Parduotuvė

Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos.
Kaimos labai prieinamos.

Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberdi 933 T. E. 60-2784
Buenos Aires

Baldų Fabrikas

Gaminami visų rūšių ir stilių baldai

Antanas Girdauskas

Savininkas

Hernandarias 1721 Buenos Aires

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo

Dirbtuvė

Priima įvairius užsakymus

Antanas Barzdžius

Savininkas:

Av. Alvarez Jonte 1657, Bs. Aires. T. E. 59-5248

FOTO EMILIJA

ATLIEKAMI ĮVAIRŲS FOTO DARBAI
EMILIJA JASIUKYNIENĖ

Savininkė

Nogoya 2969, Villa del Parque. T. E. 50-7319

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė

Gaminami nauji ir taisomi seni batai

JUOZAS ŠNIPAS

Savininkė:

Cabildo 651 — Villa Porvenir — Avellaneda

SIUVYKLĄ IR PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas

JUOZAS KUČINSKAS

Savininkas

Gral. Roca 4700 Avellaneda

DIPLOMUOTA MODISTĖ
DANUTĖ GILVYDIENĖ

•
Rio Cuarto 3244
Buenos Aires

Didelė ir moderniška moteriškų rūbų
siuvykla

Modas Survila

Darbas atliekamas sąžiningai, meniškai
ir punktualiai

Esmeralda 823

Buenos Aires

T. E. 31-8446

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS "LIT"

Didelis pasirinkimas. Išpildomi įvairūs užsakymai. Pristatome į visas miesto dalis.
Savininkas

Jonas Aukštikalnis

Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelią
šitai pramonės šakai Argentinoje

Posadas 23, Avellaneda. T.A. 20, Wilde 7831
(aukštuma Av. Mitre 4500)

LIETUVIŠKA VALGYKLA -- RESTORANAS
Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus
ir greitas patarnavimas

Savininkas

KAZIMIERAS DUDA

Pedro de Mendoza 2117 T. A. 21 - 2952

FOTO STUDIJA

Fotografijų didinimas. Įvairių rūšių portretų
gaminimas. Fotografuoja švenčių,
vestuvių ir kitas iškilmes

Savininkas

Stanislovas Antanavičius

Av. Pavón 1869

Avellaneda

KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ

Priima įvairius užsakymus. Darbas atlieka-
mas sąžiningai ir gražiai

Savininkas

M. ŠLIKAS

P-je. Blandengues 3015 (altura H. Cortes 650)
Avellaneda

Lietuviška įvairių prekių Krautuvė

Savininkas

JULĖ SKURAUŠKAITĖ

Lietuviai, remkite savo tautiečius, pirkdami
jų prekes!

Brasil 915, kamp. Mendoza

Avellaneda

Metalo išdirbinių fabrikas

Gaminama įvairūs varžtai ir bitoki metaliniai išdirbiniai automatinėmis mašinomis ir dideliame kiekyje

Emilija T. de Čekanauskas

Brandzen 2645
T. A. 22 Avellaneda 8535 ir 4258 — Sarandi

MAŠINŲ FABRIKAS

Šaltam metalo apdirbimui

**KNIEDŽIŲ, VARŽTŲ IR VERŽEKLIŲ
FABRIKAS**

Vladas Urbietis

Savininkas:
C. Morón 3596 (Alt. Pavón 3500), Lanús
T. A. 241, Lanus 0116

KĖDŽIŲ FABRIKAS

Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. Didelis pasirinkimas.

JUOZAS JUŠKA

Savininkas
R. Gutierrez 1948 - Avellaneda - T. A. 22 - 5137

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS

Dirbamos įvairaus stiliaus stiprios kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams

Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis

Savininkai
Quilmes 184, Bs. Aires, T. A. 61, Corrales 4570

VITRINŲ FABRIKAS

Įvairiausi moderniški įrengimai vaistinėms, drabužių parduotuvėms, barams ir t. t.

Savininkas:

Kazimieras Kaminskas

Trelles 1545-47 Buenos Aires
T. A. 59, Paternal 3675 ir 1918

Didelis Kėdžių Fabrikas

Gaminamos įvairių rūšių kėdės dideliais kiekiais. Darbas atliekamas sąžiningai ir punktualiai

Savininkai:

Šulnis ir Geigas

Chile 765 — Humberto I 1956
T. A. 20 - 9578 Avellaneda

Correo
Argentino
Casa Central

FRANQUEO PAGADO
Concesión No. 4289

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 4015

Registro Nacional de la Prop. Intelectual No. 282140

Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas
Gaminama automatinėmis staklėmis

Inž. Jonas Čekanauskas

Brandzen 2555 - Avellaneda - T. A. 22-9264
T. A. Particular: 22, Avellaneda 7812

Mechaninė dirbtuvė

Veržeklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės
Savininkas:

Inž. Jonas Ramanauskas

Anatole France 390, Sarandi, Avellaneda

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA 'EUROPA'

Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilnių paruošimui

Jonas Motekūnas

Savininkas
Curupayti 230-32 - Gerli F.C.S. - Avellaneda
T. A. 241, Lanus 0933

Lietuviškas kėdžių fabrikas

Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams

Bronius Eidukonis

Savininkas

Salta 265, Sarandi F.C.S. T. A. 22 - 5461

MECHANINĖ DIRBTUVĖ

Įvairiems darbams. — Įvairiausi pritaikymai, padangų ir stabdžių keitimas. Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai.

J. Sudnius ir D. Reale

Entre Rios 1866, Buenos Aires - T. A. 23-0903